

הצעת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2000), התש"ס-1999

פרק א': מטרת החוק

1. חוק זה בא לתקן חוקים שונים, לרחות תחילתם של חוקים ולקבוע הוראות נוספות, במטרה לאפשר הגברת הצמיחה והתעסוקה, השגת יעדי התקציב, עמידה במגבלת הגירעון לשנת הכספים 2000 והשגת יעדי המדיניות הכלכלית.

מטרת החוק

פרק ב': ביטוח לאומי

2. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 –
(1) אחרי סעיף 28 יבוא:

תיקון חוק
הביטוח הלאומי

"הוראת שעה 28ב. על אף הוראות סעיפים 28 ו-33, בתקופה שמיום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000) ועד יום כ"ו בטבת התשס"ג (31 בדצמבר 2002), יחולו הוראות אלה לענין ענף ביטוח אבטלה –

(1) ראה המוסד כי בחודש מסוים צפוי גירעון בענף ביטוח אבטלה, ייזקף באותו חודש הסכום החסר הצפוי מחשבון ענף ביטוח ילדים, בהתאם לאומדן הגירעון לאותו חודש;

(2) עם פרסום מאזן המוסד לפי סעיף 31, ייערך חשבון סופי של הגירעון בענף ביטוח אבטלה בשנת הכספים שלגביה פורסם המאזן, והיתרה תועבר מחשבון ענף ביטוח ילדים או תוחזר לענף זה, לפי הענין;

(3) לענין סעיף קטן זה, "אומדן הגירעון" – ההפרש שבין אומדן סכום הוצאות ענף ביטוח אבטלה הצפויות בחודש מסוים, לבין אומדן סכום התקבולים הצפויים מדמי ביטוח אבטלה באותו חודש, לרבות סכום השווה לחלק היחסי מהסכומים שאוצר המדינה שילם למוסד בעד אותו חודש לפי סעיף 339, המחושב לפי אומדן התקבולים לענף ביטוח אבטלה";

דבריו הסבר

סעיף 2 פסקה (1)

אחרים. העודף האמור גדל מעבר לצורך האמיתי בענף זה. לעומת זאת, בענף האבטלה יגיע הגירעון בשנת 2000 לכ-24 מיליארד ש"ח. גירעון זה, על פי סעיף 33 לחוק הביטוח הלאומי, אמור להיות ממומן מתקציב המדינה. מוצע על כן לממן את הגירעון בענף האבטלה, בשנים 2000 עד 2002, על ידי העברת הסכום המתאים מענף ביטוח ילדים ועל ידי כך למנוע הגדלה (נומינלית) בתקציב המדינה של 2.4 מיליארד ש"ח בשנת 2000 וכ-3.5-3 מיליארד ש"ח בשנים 2000-2001.

ההוצאה בענף ילדים בביטוח הלאומי עומדת בשנת 1999 על כ-6.7 מיליארד ש"ח, ואילו ההכנסה (יחד עם העברות משרד האוצר והריבית על השקעות) מגיעה ל-11.6 מיליארד ש"ח. העודף המצטבר בין ההכנסות להוצאות לנכסי הענף יגיע בסוף שנת 1999 ל-26.3 מיליארד ש"ח, וזאת לאחר שבשנת 1997 הועברו 10 מיליארד ש"ח מענף זה למימון גירעונות בענפים

¹ סי"ח התשנ"ה, עמ' 207; התשנ"ט, עמ' 99.

(א) בסעיף קטן (א) -

(1) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) 175 - אם מלאו לו 45 שנים, או שמלאו לו 35 שנים וישנם שלושה תלויים בו כמשמעותם בסעיף 247;

(א) 138 - אם מלאו לו 35 שנים ולא מתקיים בו האמור בפסקה (1), או אם טרם מלאו לו 35 שנים וישנם שלושה תלויים בו כמשמעותם בסעיף 247";

(2) במקום פסקה (3) יבוא:

(3) 100 - בכל מקרה אחר.;

(ב) בסעיף קטן (א1), אחרי "(1)" יבוא "(א1)";

(3) אחרי סעיף 171 יבוא:

"הפחתת שיעור ותקופת התשלום במקרים מיוחדים

171א. (א) בסעיף זה - "יום קובע" - תאריך קובע שבו התחילה תקופת אבטלה שבערה, או בעד חלק ממנה, משתלמים למובטל דמי אבטלה;

"תקופה קובעת" - 48 חודשים רצופים שתחילתם ביום קובע;

"תקופת תשלום מרבית" - מספר הימים המרבי לתשלום דמי אבטלה החל, לפי הענין, על מובטל לפי סעיף 171(א);

"יתרת תקופה קובעת", לענין מובטל ששולמו לו דמי אבטלה בעד תקופת תשלום מרבית אשר חלה במהלך תקופה קובעת - התקופה שמתום תקופת התשלום המרבית האמורה ועד תום התקופה הקובעת האמורה.

(ב) כפוף להוראות סעיף קטן (ג), ביתרת תקופה קובעת -

(1) לא ישולמו למובטל דמי אבטלה בעד תקופה העולה על 80% מתקופת תשלום מרבית;

(2) לא יעלה סכום דמי האבטלה ליום על 85% מסכום דמי האבטלה ליום החל לגביו לפי טעיפים 167(ב2) או 168, לפי הענין.

ד ב ר י ה ס ב ר

פסקאות (2) עד (4)

נוסף על כך, חל בשנים האחרונות גידול רב במספר הצעירים אשר מעדיפים לקבל דמי אבטלה על פני עבודה בשכר דומה. לאור זאת מוצע לצמצם את תופעת הניצול לרעה של הזכאות לדמי אבטלה, על ידי קביעה כי התקופה המובית לתשלום דמי אבטלה למובטלים עד גיל 35, תקוצר כדלקמן: למובטלים עם שלושה תלויים ויותר - מ-175 ימים ל-138 ימים, ולמובטלים אחרים, למעט חיילים נשוחזרים ומתנדבים בשירות לאומי - מ-138 ימים ל-100 ימים. כמו כן, מוצע כי בתקופה של

בשנים האחרונות חל גידול משמעותי במספר מקבלי דמי אבטלה, ובעיקר בקרב הצעירים. יתר על כן, קיים מספר לא מבוטל של מובטלים החוזרים למערכת מקבלי דמי האבטלה לאחר תקופת עבודה קצרה. חלקם הינם עובדים עונתיים החוזרים למערכת מדי שנה לתקופה מצומצמת, למרות שאינם מחפשים עבודה חלופית בתקופה זו. כתוצאה מכך, המצב הנוכחי מאפשר לאלפי אנשים לקבל מעין "משכורת" מהמוסד לביטוח לאומי.

(ג) כל תקופה קובעת, לגבי מובטל, תחל ביום הקובע הראשון החל לאחר תום התקופה הקובעת שקדמה לה.

(ד) התקופה הקובעת אשר תחול לראשונה על מובטל תחל ביום הקובע לגביו החל לראשונה לאחר יום ט' בטבת התשנ"ז (1 בינואר 1996);

(4) בסעיף 173(ג), אחרי "171" יבוא "171א";

(5) בסעיף 230 -

(א) במקום הכותרת יבוא "בדיקה";

(ב) בפסקה (2), אחרי "פעולות יום יום" יבוא "ואת הצורך שלו בהשגחה (להלן - התפקוד)".

(6) אחרי סעיף 230 יבוא:

"הגבלת תקופת הזכאות 230א. (א) פקיד תביעות רשאי לקבוע כי הגמלה תשולם לתקופה מוגבלת שקבע, כאשר מצבו התפקודי של הזכאי אינו יציב.

(ב) מי שלוקה בליקוי שקבע השר בצו ונקבע לגביו לראשונה שהוא זכאי לגמלת סיעוד, לא תשולם לו הגמלה לתקופה העולה על 60 ימים";

(7) בסעיף 337(א) -

(א) בפסקה (1), אחרי "לענין עובר" יבוא "לגבי החלק מהכנסתו החודשית שאינו עולה על סכום השווה לשכר הממוצע כפול ארבע", ואחרי "מהכנסתו החודשית" יבוא "ולגבי החלק מהכנסתו החודשית העולה על הסכום האמור - האחוזים הקבועים בטור ה' בלוח י' שענינו חלק השכר העולה על מחצית השכר הממוצע";

ד ב ר י ה ס ב ר

לעמוד על 1.6 מיליארד ש"ח. מוצע להבהיר את סמכותו של פקיד התביעות במוסד לביטוח לאומי לקבוע כי תשולם גמלה לתקופה מוגבלת, אם מצבו התפקודי של הזכאי אינו יציב. עוד מוצע להסמיך את שר העבודה והרווחה לקבוע בצו רשימת ליקויים, אשר מטבעם פוגעים ברמת התפקוד של הקשיש לזמן מוגבל, ולקבוע כי מי שלוקה בליקוי המפורט בצו האמור, זכאותו לגמלת סיעוד תהא לתקופה שלא תעלה על 60 ימים, אם נעשה לראשונה זכאי לגמלה.

מסקאות (7) עד (10)

מוצע להעלות את הסכום המרבי לגביית דמי ביטוח לאומי ודמי ביטוח בריאות, מסכום השווה לשכר הממוצע במשק, כפול ארבע, לסכום השווה לשכר הממוצע במשק, כפול חמש, ואולם, שיעורי דמי הביטוח הלאומי שישולמו על הכנסה העולה על ארבע פעמים השכר הממוצע במשק, אך אינה עולה על חמש פעמים השכר הממוצע במשק, יהיו בשיעור שנקבע בלוח י' שבחוק לניכוי משכר העובד.

ארבע שנים רצופות, תוגבל זכאותו של מובטל לדמי אבטלה לתקופה שלא תעלה, במצטבר, על 180% מהתקופה המרבית לתשלום דמי אבטלה, הקבועה בחוק, וכן כי בעד התקופה העולה, במצטבר, על התקופה המרבית לתשלום דמי אבטלה, תוגבל הזכאות לדמי אבטלה ל-85% בלבד בעד כל יום העולה על התקופה המרבית כאמור.

פסקה (5)

מוצע להבהיר כי לצורך קביעת הזכאות לגמלת סיעוד, רשאי המוסד לביטוח לאומי לברוק גם את הצורך של הזכאי בהשגחה.

פסקה (6)

חלק לא מבוטל מגמלת סיעוד ניתן כיום למבוטחים שמצבם הרפואי הירדיר באופן זמני, ולאחר שמצבם משתפר, הם מוסיפים לקבל את גמלת הסיעוד, אף על פי שלא מתקיימים בהם עוד תנאי הזכאות לגמלה. בשנת 1999 עלה מספר מקבלי גמלת הסיעוד בכ-11%, בעוד שהגידול באוכלוסיית המבוטחים בגילאים אלו עלה רק ב-4.5%. סך ההוצאה בענף הסיעוד בשנת 1999 צפוי

(ב) בפסקה (2), במקום הסיפה המתחילה במילים "מהכנסתו השנתית" יבוא "לגבי החלק מהכנסתו שאינו עולה על סכום השווה לשכר הממוצע כפול ארבע, ולגבי החלק מהכנסתו העולה על סכום השווה לשכר הממוצע כפול ארבע – האחוזים הקבועים בטור ה' בלוח י' לגבי חלק השכר העולה על מחצית השכר הממוצע; בפסקה זו, "הכנסה" – הכנסתו השנתית של המבוטח כשהיא מחולקת לתקופות שנקבעו לצורך תשלום מקדמות";

(8) בסעיף 340, בכל מקום, אחרי "בלוח י'" יבוא "ובסעיף 337";

(9) בסעיף 342(ג), בפסקה (1), בסופה יבוא "ובסעיף 337";

(10) בלוח י"א, בעמודה "הכנסה מרבית" –

(1) בפרט 1, במקום "4" יבוא "5";

(2) בפרט 2, במקום "לארבע" יבוא "לחמש".

3. בחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 – תחולה

(1) הוראות סעיף 171, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, יחולו על מי שהתאריך הקובע, כהגדרתו בסעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי, חל לגביו ביום כ"ד בטבת התש"ס (2 בינואר 2000) ואילך.

(2) הוראות סעיף 171א, כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, יחולו על מי שהתאריך הקובע, כהגדרתו בסעיף 158 לחוק הביטוח הלאומי, חל לגביו ביום כ"ה בשבט התש"ס (1 בפברואר 2000) ואילך.

(3) הוראות סעיף 230א(ב), כנוסחו בסעיף 2 לחוק זה, יחולו על מי שנקבע לגביו לראשונה שהוא זכאי לגמלת סיעוד ביום כ"ר בטבת התש"ס (2 בינואר 2000) ואילך.

(4) סעיפים 337, 340, 342(ג) ולוח י"א, כנוסחם בחוק זה, יחולו על דמי ביטוח המשתלמים בעד יום התחילה ואילך, ואולם דמי הביטוח החלים על הכנסה העולה על השכר הממוצע כפול ארבע בעד התקופה שמיום התחילה ועד ליום כ"ז בסיון התש"ס (30 ביוני 2000), המשתלמים על ידי מבוטח שהוא עובד עצמאי ומבוטח שאינו עובד ואינו עובד עצמאי, ישולמו במועד הקבוע לתשלום דמי הביטוח בעד חודש יוני.

פרק ג': בריאות

4. בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988², האמור בסעיף 22 יסומן (א), ואחריו יבוא:

(ב) שירותים הניתנים לפי חוק זה, אינם שירותי בריאות, לענין סעיף 3(א) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

דברי הסבר

בריאות לפי חוק זה, אלא אם כן הוא זכאי להם מכ חיקוק אחר". להסרת הספק, מוצע להבהיר בחוק החינו המיוחד, התשמ"ח-1988, כי שירותים הניתנים לפי או חוק הם רק השירותים הנצרכים בשביל לימודיו וחינו של התלמיד בחינוך המיוחד, ועל כן אין בזכאות לפי ה החינוך המיוחד כדי לשלול זכאות לקבלת שירו בריאות לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי.

סעיף 3(2) מוצע לקבוע כי ההוראות בסעיף 171א(ב) בפסקאות (1) ו-(2), כנוסחם בחוק זה, יחולו על זכאי לדמי אבטלה לגבי תקופת אבטלה שתחילתה ביום קובע שחל ביום 1.2.2000 ואילך.

סעיף 4 חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, קובע כי: "כל תושב זכאי לשירותי

² סי"ח התשמי"ח, עמ' 114.

5. בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 1999), התשנ"ט-1999³ -

- (1) בסעיף 25 ברישה, אחרי "בשנת 1999" יבוא "ובשנת 2000".
(2) בסעיף 27 אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) על אף האמור בסעיף זה, יהיו כל בית חולים וכל קופת חולים רשאים לקבוע בהסכם הסדר אחר להתחשבות ביניהם, ובלבד שהסדר כאמור יהיה בהתאם לכללים שקבעו לענין זה שר הבריאות ושר האוצר.

(2) הגיעו בית חולים וקופת חולים להסדר, יעבירו הצדדים העתק מההסכם האמור לשר הבריאות, לאישורו כאמור בפסקה (3), ולשר האוצר.

(3) שר הבריאות יודיע לצדדים להסכם ולשר האוצר, בתוך 60 ימים מיום שההסכם הועבר אליו כאמור בפסקה (2), אם ההסכם עומד בכללים שנקבעו לפי פסקה (1); לא הודיע השר בתוך 60 ימים, יראו את ההסכם כאילו אושר בידו.

(4) כללים לפי פסקה (1) ייקבעו לראשונה עד יום כ"ב באדר א' התש"ס (28 בפברואר 2000) ולא יאוחר ממנו".

6. (א) בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994⁴ (להלן - חוק ביטוח בריאות), ייקרא בשנת 2000 סעיף 3א(ה3X) כך:

וק ביטוח
ריאות ממלכתי
הוראת שעה

במקום "בתקופה שמיום הגשת הבקשה לקביעת תושבות" יבוא "בתקופה המתחילה ביום שקדם בשישה חודשים למועד הגשת הבקשה לקביעת תושבות".

ד ב ר י ה ס ב ר

ע יף 5 פסקה (1)

- חוק הפיקוח). חוק ההסדרים קבע כי מעבר לתקרה מסוימת של צריכה, ירדו מחירי יום אשפוז והשירותים האמבולטוריים למחצית המחיר המרבי שנקבע לפי חוק הפיקוח. חקיקה זו נועדה למנוע גידול בלתי מבוקר בהוצאה הלאומית לבריאות בתחום האשפוז המהווה מרכיב מרכזי בהוצאה הכוללת של קופות החולים. תחולתו של ההסדר הקיים נקבעה עד סוף שנת 2000.

אף שהסדר ההתחשבות האמור, המופעל זה כארבע שנים, הצליח באופן יחסי בהשגת היעדים הנזכרים, הסדר זה איננו אופטימלי והוא מגביל את הגמישות הניהולית של קופות החולים ושל בתי החולים. מוצע על כן, לאפשר לבית חולים ולקופת חולים להגיע להסדר התחשבות פרטני, ובלבד שהסדר זה עומד בכללים שנקבעו לענין זה בידי שר הבריאות ושר האוצר.

סעיף 6 במסגרת חוק הסדרים 1999 הוסף סעיף 3א לחוק ביטוח בריאות שכותרתו "קביעת תושבות". בסעיף זה נקבע עיקרון ולפיו רישום ראשון בקופה ייעשה לאחר הגשת בקשה להכרה בתושבות אל

במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 1999), התשנ"ט-1999 (להלן - חוק הסדרים 1999), תוקן סעיף 37 לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (להלן - חוק ביטוח בריאות), וך הקניית כלים מינהליים לשר הבריאות ולמנהל אכיפת ביצוע הוראות חוק ביטוח בריאות בידי קופות חולים. התיקון האמור נחקק כהוראת שעה לשנת 1999 וצוץ להאריך את תוקף התיקון לשנה נוספת.

סקה (2)

סעיף 27 לחוק הסדרים 1999 נקבעה שיטת התחשבות ין בתי החולים לקופות החולים ברכישת שירותי אשפוז שירותים אמבולטוריים. עיקר ההתחשבות בין בתי חולים וקופות החולים נעשית בהתבסס על מספר ימי אשפוז ועל מחיר יום האשפוז והשירותים אמבולטוריים, כפי שאלה נקבעים מכוח חוק הפיקוח ל מחירי מצרכים ושירותים, התשנ"ה-1995 (להלן

³ ס"ח התשנ"ט, עמ' 90.

⁴ ס"ח התשנ"ד, עמ' 156; התשנ"ט, עמ' 101.

(ב) הוראות סעיף 3א לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, בנוסחן לפי סעיף קטן (א), יחולו רק על בקשה שהוגשה לפני ה' בטבת התשס"א (31 בדצמבר 2000), ולא יקנו זכות לתשלום בעד תקופה שקדמה ליום ט"ו בניסן התשנ"ט (1 באפריל 1999).

פרק ד': מס הכנסה

תיקון פקודת
מס הכנסה
[נוסח חדש]

7. בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש]⁵ –

(1) בסעיף 3, אחרי סעיף קטן (2ה) יבוא:

"(ה3) סכומים ששילם מעביד לקופת גמל לקיצבה בשביל עובדו, בניכוי סכומים לפיצויים, העולים בחודש מסוים על השיעור הקבוע בכללים ממשכורתו של העובד או העולים על השיעור הקבוע בכללים כשהוא מוכפל בסכום השווה לארבע פעמים השכר הממוצע במשק, לפי הנמור, יראום כהכנסת עבודה של העובד בעת ששולמו לקופת הגמל; בסעיף קטן זה –
"הכללים" – הכללים שנקבעו לפי סעיף 47;

"השכר הממוצע במשק" – השכר הממוצע כפי שהוא נחושב לצורך גמלאות ודמי ביטוח לפי סעיף 2(ב) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה–1995, כפי שמפרסם המוסד לביטוח לאומי;

"סכומים לפיצויים" – סכומים ששילם מעביד לקופת גמל לקיצבה בשביל עובדו ואשר לפי הכללים הם מופחתים בשל כך מהסכומים שהוא רשאי לשלם לקופת גמל לפיצויים";

(2) בסעיף 9(א2)(2X), הסיפה המתחילה במילים "לענין זה, אם נתקבל המענק" – תימחק;

דברי הסבר

ואין כל תקרה הקבועה כסכום מוחלט. משמעות הדג היא מתן הטבת מס עודפת לעובד אשר לו הכנס גבוהה, המאפשרת לו חיסכון הפטור ממס הרבה מעט לסכומים הנדרשים כדי להעניק ביטחון סוציאלי ברם סבירה בעת פרישת העובד מעבודה או במצבים שבה הוא עשוי להיזקק לכך (דוגמת נכות ומחלה, ולשאר לאחר מותו). הטבת המס העודפת כאמור היא הטב רגרסיבית, והגדלה ככל שהכנסתו של העובד גדלה הטבה זו נוצלה לרעה בידי חלק מבעלי השכר הגבוהים שהם עמיתים בקופות ביטוח, אשר עקפו את התקרה הקבועה להפרשות מעביד על ידי הגדרת התשלום כתשלום לקיצבה (בשלב ההפרשה), אך משכו סכום כתגמולים (בשלב המשיכה מן הקופה).

מוצע על כן לקבוע כי הפרשה של מעביד בעד עובדו בשיעור העולה על השיעור הקבוע בתקנות מס סכום השווה לארבע פעמים השכר הממוצע במש תיחשב כהכנסה בעת הפקדתה בקופת גמל לקיצבה מוצע כי סכום התקרה ייקבע כאמור, אף שהוא גבוה ו התקרה הקבועה לקופת גמל לתגמולים, על מנת לעוד את החיסכון במסלול זה.

מוצע לקבוע כי תחולתו של סעיף זה יהיה ביד להפקדות שובצעו אחרי תחילתו של חוק זה.

המוסד לביטוח לאומי. כן נקבעה זכותו של אדם שהוכרז כתושב להחזרים בעבור שירותי בריאות שסופקו לו ממועד הגשת הבקשה ועד לקביעת התושבות.

מוצע לקבוע זכות להחזר תשלומים גם בגין שירותים שניתנו בתקופת ששת החודשים שקדמו להגשת הבקשה, ובלבד שאותו אדם היה תושב ישראל גם בתקופה האמורה. בשל אי הוודאות לגבי היקף ההחזרים שיירדשו מכוח הסדר זה לגבי התקופה הרטרואקטיבית (שלפני הגשת הבקשה לתושבות) וכדי לבחון את האפשרות ליישם את ההסדר המוצע ואת השלכותיו, מוצע לקבוע אותו כהוראת שעה לשנת 2000.

סעיפים סעיף 7 פסקה (1) וסעיף 8(א)

7 ו-8 תשלום שמשלם מעביד לקופת גמל לקיצבה בעבור עובדו, אינו נזקף כהכנסה אצל העובד בעת ההפקדה בקופה. שיעור ההפקדה המרבי המותר מוגבל בתקנות שהותקנו בהתאם לסעיף 47 לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה). בתשלום כאמור לקופת גמל לתגמולים, קיימת בנוסף תקרה הקבועה בסכום מוחלט (סעיף 3(ה) לפקודה). לעומת זאת, לענין קופת גמל לקיצבה, קיימת תקרה רק לפי שיעור ההפרשה מתוך שכרו של העובד (מכוח התקנות)

⁵ ריני מדינת ישראל, נוסח חדש 6, עמ' 120.

(1) בסעיף קטן (א), אחרי ההגדרה "קיצבה" יבוא:

"קיצבה מוכרת" - חלק מקיצבה המשולמת על ידי קופת גמל לקיצבה המנוהלת בידי חברת ביטוח, או המשולמת בידי קופת גמל לקיצבה אחרת שהוקמה אחרי יום כ"ט בטבת התשנ"ה (1 בינואר 1995), הנובע מתשלומים פטורים; לענין זה, "תשלומים פטורים" -

(1) סכומים שחויבו בתשלום מס כאמור בסעיף 3(ה3);

(2) סכומים שהפקיד מקבל הקיצבה, ואשר לא היה זכאי בעבורם לניכוי כאמור בסעיף 47;

(2) בסעיף קטן (ב), במקום הרישה יבוא "הקיצבה המוכרת או 35% מקיצבה מזכה, לפי הגבוה מביניהם, שמקבל אחד מאלה, פטורים ממס";

(3) בסעיף קטן (ה), אחרי "פטור ממס" יבוא "ובלבד ששכום זה לא יעלה על הסכום שהיה מתקבל מהיוון הקיצבה המוכרת או מהיוון 35% מהקיצבה המזכה, לפי הנמוך מביניהם";

(4) בסעיף 9ב, במקום הסיפה המתחילה במילים "על היוונה של קיצבה" יבוא "סכום המתקבל עקב היוון קיצבה פטורה לפי סעיף זה - פטור ממס";

(5) אחרי סעיף 39 יבוא:

39א. בחישוב המס על הכנסתו מיגיעה אישית של חייל משוחרר זיכוי לחייל משוחרר טובא בחשבון חלק מנקודת זיכוי לכל חודש מעשרים וארבעה החודשים הראשונים שלאחר החודש שבו סיים את שירותו הסדיר, כמפורט להלן:

ד ב ר י ה ס ב ר

תחילת החוק כי ברצונו להמשיך ולהשאירם למטרת תשלום קצבה.

פסקה (3)

על מנת למנוע כפל מס, מוצע לקבוע כי קצבה המשולמת בידי קופת גמל לקצבה, הנובעת מתשלומים שלא נהנו מהטבות מס בעת הפקדתם, כלומר סכומי ההפקדה שחויבו במס והנצבר עליהם, תהיה פטורה ממס. מוצע להשאיר על כנו את הפטור הניתן כיום ל-35% מקצבה מזכה כרצפת פטור, זאת על מנת לשמר הטבה זו לבעלי ההכנסה הנמוכה יחסית (מי שאצלו הקצבה הנובעת מתשלומים שלא נהנו מהטבות מס נמוך מ-35% מן הקצבה המזכה).

מוצע שלא להחיל שינוי זה על קופות גמל לקצבה שנוסדו לפני 1 בינואר 1995, משני טעמים: האחד, בקופות אלה אין קשר ישיר בין הפקדות העובד לבין קצבתו, ועל כן אין בהן כפל מס הניתן לזיהוי ולכימות; השני, שכן קופות אלה נהנות, על פי החלטת הממשלה, מסבסוד ממשלתי עורך לעומת האפיקים האחרים.

ף 7 פסקה (2) וסעיף 8(ב)

ף 9(מא2) לפקודה קובע כי רואים מענק פרישה כנסה המתקבלת על ידי העובד בעת הפרישה, גם אם מושך את הסכומים מקופת הגמל. עם זאת, קובע ע"פ כי סכומים העומדים בקופת גמל לקיצבה לזכותו עובד שפרש, לא יראו אותם כאילו נתקבלו בידי ובר אם נשארו בקופת הגמל, וזאת אם הודיע העובד ז פרישתו על רצונו להמשיך להשאירם בקופת הגמל זרת תשלום קיצבה.

על פי הוראות הסעיף, רשאי העובד לחזור בו ודעתו זו, ובנסיבות אלה רואים את אותם סכומים זשוך אחרי שחזר בו מהודעתו כמענק פרישה. ואולם, חזר בו העובד כעבור חמש שנים או יותר יחול שיעור מופחת, ומשחלפו עשר שנים ומעלה ניתן למשוך את סכום המענק הנמצא בקופת הגמל לקיצבה בפטור ס. מוצע לבטל כפל הטבה זה.

מוצע לקבוע כי תחולתו של סעיף זה תהיה לגבי ימים העומדים בקופת גמל לקצבה לזכותו של עובד רש, אשר לגביהם טרם הודיע העובד במועד

(1) 1/6 נקודת זיכוי – אם שירת שירות סדיר של 24 חודשים מלאים לפחות;

(2) 1/12 נקודת זיכוי – אם שירת שירות סדיר של פחות מ-24 חודשים מלאים;

לענין זה, "חייל משוחרר" ו"שירות סדיר" – בהגדרתם בחוק קליטת חיילים משוחררים, התשנ"ד-1994.⁶

(6) האמור בסעיף 87 יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) לענין סעיף קטן (א) ולענין תקנות שהותקנו מכוחו, יראו ככספים ששולמו בניגוד לתקנות לענין אישורה וניהולה של קופת גמל, גם את אלה:

(1) כספים ששולמו לעמית שלא בדרך של קיצבה, לרבות כספים ששולמו בדרך של היוון קיצבה, על ידי קופת גמל לקיצבה, כמשמעותה לפי סעיף 47 (להלן בסעיף זה – קופת גמל לקיצבה);

(2) כספים ששולמו לעמית שלא בדרך של קיצבה, לרבות כספים ששולמו בדרך של היוון קיצבה, על ידי קופת גמל, כמשמעותה בסעיף 47, לרבות קופת גמל לקיצבה (להלן בסעיף זה – קופת גמל), הנובעים מהפקדות שנהנו מאחת ההטבות שלהלן:

(א) הפקדות אשר היה זכאי בעבויון לניכוי נוסף לפי סעיף 47(ב) סיפה;

(ב) הפקדות אשר שיעור התשלום שהוחל עליהן היה השיעור שנקבע בתקנות שהותקנו לפי סעיף 47 לענין ניהולה ואישורה של קופת גמל לגבי תשלומים לקופות גמל לקיצבה, והשיעור עלה על השיעור החל באותה העת על קופת גמל שאינה קופת גמל לקיצבה.

(ג) הוראות סעיף קטן (ב) לא יחולו על אלה:

(1) כספים הפטורים ממס לפי סעיף 9א(ה);

(2) כספים המשולמים בשל מחויבותו של מעביד לפי חוק פיצויי פיטורים, התשכ"ג-1963,⁷ אשר חלות עליהם הוראות סעיף 9א(א);

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 7 פטק (6) וסעיף 8(ד)

הטבות המס הניתנות בעת ההפרשה לקופת גמל לקיצבה עדיפות על אלה הניתנות בקופת גמל לתגמולים. כך למשל, לפני התיקון המוצע בפסקה (1) אין כיום תקרה סכומית להפרשות לקופת גמל לקיצבה, וגם על פי המוצע כעת תהיה תקרה זו גבוהה מזו החלה על הפרשות לקופת גמל לתגמולים. נוסף על כך, שיעור ההפרשה הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, גבוה יותר בקופת גמל לקיצבה, ושיעור הניכוי המותר בעד חלקו של עובד גבוה בקופת גמל לקיצבה מזה הניתן לעובד על הפרשותיו לקופת גמל לתגמולים. לעומת זאת, בעת המשיכה קיימים יתוינות לקופת גמל לתגמולים; שכן, בקופת גמל לתגמולים יכול העמית למשוך את כל חסכוניו במשיכה ווד פעמית או לשיעורין, לפי בחירתו, בעוד העמית בקופת גמל לקיצבה יקבל תשלומי קצבה עיתיים;

סעיף 7 פטק (5) וסעיף 8(ג)

מוצע להעניק נקודות זיכוי לחייל משוחרר, למשך תקופה של שנתיים מתום החודש שבו שוחרר, בהתאם לאורך תקופת השירות הסדיר של החייל, כדלקמן:

– אם תקופת השירות הסדיר של החייל היתה בין 12 חודשים ל-24 חודשים, או אם שוחרר קודם לכן מטעמי בריאות או לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), התשי"ט-1959 – נקודת זיכוי אחת (ראה הגדרת "חייל משוחרר");

– אם שירת החייל 24 חודשים או יותר – שתי נקודות זיכוי.

מוצע לקבוע כי תחילת התיקון תהיה ביום 1 בינואר 2000, אך זה יחול גם לגבי חייל ששוחרר לפני מועד זה, לגבי התקופה שמיום התחילה ועד תום עשרים וארבעה חודשים מתום החודש שבו שוחרר.

⁶ סי"ח התשנ"ד, עמ' 132; התשנ"ז, עמ' 42.

⁷ סי"ח התשכ"ג, עמ' 136.

- (3) כספים אשר סכום המס החל עליהם לפי סעיף 2(5) ולפי סעיפים 9א ו-9ב גבוה מסכום המס החל בהתאם לתקנות שהותקנו לפי סעיף קטן (א) ויחול עליהם מס בשיעור הקבוע בסעיפים האמורים;
- (4) כספים שנמשכו מקופת גמל במקרים ששר האוצר קבע בתקנות לפי סעיף קטן (א) כי לא יחול עליהם מס כאמור.

8. (א) הוראות סעיף 3(ה3) לפקודת מס הכנסה (להלן – הפקודה), כנוסחן בסעיף 7 לחוק זה, יחולו על הפקדות של עמית בקופת גמל לקיצבה שבוצעו ביום תחילתו של חוק זה ואילך.

(ב) הוראות סעיף 9(א7א)(2) לפקודה, כנוסחן בסעיף 7 לחוק זה, יחולו לגבי סכומים שעמדו בקופת גמל לקיצבה ליכותו של עובד שפרש, שלגביהם תינתן הודעת העובד בעת פרישתו כאמור בסעיף 9(א7א)(2) לפקודה, לאחר תחילתו של חוק זה.

(ג) הוראות סעיף 39א כנוסחו בסעיף 7 לחוק זה, יחולו גם על חייל משוחרר ששוחרר לפני יום התחילה, החל ביום התחילה ועד תום עשרים וארבעה חודשים מתום החודש שבו סיים את שירותו הסדיר.

(ד) הוראות סעיף 87(ב) לפקודה, כנוסחם בסעיף 7 לחוק זה, יחולו על הפקדות שבוצעו ביום תחילתו של חוק זה ואילך.

פרק ה': חקלאות

9. בחוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, התשי"ט-1959⁸ –
- (1) בסעיף 3, במקום פסקה (3) יבוא:
- "(3) לייצא ירקות לחוץ לארץ";

יקון חוק
מועצה לייצור
לשיווק של
ירקות

דבריו הסבר

הפטורים ממס לפי סעיף 9א לפקודה, ומקרים סוציאליים שיקבע שר האוצר בתקנות שבהם ראוי לאפשר משיכה חד-פעמית בלא הטלת מס.

מוצע לקבוע כי הדין החדש יחול על הפקדות שיבוצעו אחרי תחילתו של החוק.

סעיף 9 פסקאות (1), (2) ו- (4) וסעיפים 10, 11(1) עד (3), 12, 13(1) ו-14

כיום נתונות בידי המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, בידי המועצות שהוקמו לפי סעיף 2 לחוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק) ובידי המועצה לצמחי נוי סמכויות שונות להסדרת הייצוא של גידולים שונים. המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, מועצת הפירות והמועצה לצמחי נוי הן בעלות מניות בחברת הייצוא החקלאי "אגרוסקר", המרכות את מרבית הייצוא החקלאי.

בשנים האחרונות נפתח הייצוא החקלאי לתחרות ויצואנים נוספים החלו לייצא ירקות, פירות וצמחי נוי. לאור פתיחת הייצוא לתחרות נתונות המועצות החקלאיות במצב של ניגוד ענינים בין תפקידן הציבורי בהסדרת הייצוא לבין אחזקותיהן בחברת "אגרוסקר".

סוף על כך, בקופת גמל לתגמולים אין כל חיוב במס עת משיכת כספי העמית, בעוד על תשלומי קצבה עמית בקופת גמל לקצבה יחולו תשלומי מס בשיעור ופחת בעד קצבה שמעבר לסכום הפטור לפי סעיף 9א פקודה.

מבקר המדינה העיר על ניצול לרעה באמצעות כניות מסוימות שעוצבו לצורך זה בקופות ביטוח, אשר על פי פרשנות מסוימת (שלדעת המבקר היתה וטעית) אפשרה ליהנות הן מהטבות המס הניתנות הפרשות לקופת גמל לקצבה (בשלב ההפרשה) והן ההטבות הניתנות לקופת גמל לתגמולים (בשלב משיכה). אפשרות זו נוצלה בידי בעלי שכר גבוה כדי עקוף את חקרת המס לפי סעיף 3(ה1), ואת החבות במס ל סכומי קצבה מעבר לסכום הפטור לפי סעיף 9א פקודה.

מוצע לקבוע כי תשלום חד-פעמי של קופת גמל קצבה ומשיכה חד-פעמית של סכומים שנהנו מהטבות מס העודפות בשלב ההפרשה לקופה, ייחשבו "משיכה ולא כדין", לענין סעיף 87 לפקודה ולענין התקנות והותקנו מכוחו, ולהטיל עליהם את שיעור המס החל על שיכה כאמור. מוצע לקבוע כחריג לכלל זה סכומים

סי' התשי"ט, עמ' 122.

(2) סעיפים 36 ו-37 – בטלים;

(3) בסעיף 39, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ב) שר החקלאות, בהסכמת שר האוצר, רשאי להפחית היטלים שקבעה המועצה לפי סעיף קטן (א)(1).";

(4) אחרי סעיף 40 יבוא:

"הסדרת הייצוא 40א. לא ייצא אדם, לרבות המועצה, ירקות, אלא לפי היתר מאת שר החקלאות או עובד משרד החקלאות שהוסמך על ידו, ובהתאם לתקנות שהתקין לאחר התייעצות עם המועצה."

(5) בסעיף 48, הסיפה המתחילה במילים "ולכלול בה" – תימחק.

10. בטלים –

(1) כללי המועצה לייצור ולשיווק של ירקות (הסדר הייצוא), התשכ"ד-1964⁹;

(2) כללי המועצה לייצור ולשיווק של ירקות (פירוט הסדר הייצוא), התשכ"ה-1965¹⁰.

ד ב ר י ה ס ב ר

לנוכח הקטנת השפעת המועצות על הייצור החקלאי, לנוכח העובדה שהסקטור החקלאי הח מתחילת שנות התשעים בתהליך מואץ של הפנמת יתרונות לגדול וייצור ביחידות גדולות ועצמאיות נוצ מצב שבו המועצות ומנגנוניהן המנופחים מהווים גט על החקלאי ולא גוף המסייע לו.

לפיכך, מוצע לתקן את חוק המועצה לייצור ולשיווק של ירקות, התשי"ט-1959, ואת חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק), התשל"ג-1973, באופן שיאפשר לשר החקלאות להפחית היטלים שקבעה המועצה לייצור ולשיווק של ירקות או מועצת הפירות לפי חוקים אלה. התיקון יאפשר לשר החקלאות להפחית גם היטלים שקבעה המועצה לצמחי גוי.

פסקה (5) וסעיף 13(2)

כיום כל סוגי הירקות וצמחי הגוי נתונים תחת סמכות של המועצה לגידול ולשיווק של ירקות והמועצה לצמחי גוי. לפיכך, כל המגדלים הייבים בתשלום היטלים למועצה, זאת בלי קשר לרמת השירותים המסופקים להם. כתוצאה מכך, לגבי חקלאים העוסקים בגידולים מסוימים. המועצה מהווה גטל בלבד, ואינה מסייעת להם.

נוסף על כך, הדבר מביא לסבסוד צולב בין סוגי הגידולים השונים, לפגיעה ברווחיות המגדלים ולניפוח חסר הצדקה כלכלית של תקציב המועצות ומנגנוניהן.

התיקון המוצע יאפשר לממשלה לשנות את התוספת ובכך לפטור מההיטל סוגי גידולים מסוימים, באופן שיבטל את העיוותים הקיימים. ימנע סבסוד צולב בין מגדלים שונים ובין סוגי גידולים שונים ויביא לשיפור רווחיות המגדלים ולצמצום מנגנוני המועצות.

לפיכך מוצע להעביר את הסמכות להסדרת הייצוא מהמועצה לממשלה, ובכך למנוע את ניגוד העניינים האמור, לאפשר לממשלה לפעול על פי מדיניותה לפתיחת הייצוא החקלאי לתחרות, ולהביא לשיפור רווחיות המגדלים ולגידול בייצוא התוצרת החקלאית.

במקביל להעברת הסמכות להסדרת הייצוא מהמועצות החקלאיות לידי שר החקלאות, מוצע להעניק למועצת הירקות, למועצת הפירות ולמועצה לצמחי גוי, סמכות לפעול כיצואניות של תוצרת חקלאית, כפוף למתן היתר ייצוא.

מוצע לבטל את הכללים וההוראות שהותקנו מכוח הסעיפים המבטלים במסגרת התיקון שענינו העברת הסמכויות להסדרת הייצוא ממועצות הייצור החקלאיות לממשלה.

פסקה (3) וסעיף 11(4)

אופי הפעולות שבהן עוסקות מועצות הייצור החקלאיות עבר שינויים רבים בשנים האחרונות, בעקבות שינויים רבים ומשמעותיים שעברה החקלאות הישראלית, ביניהם הצטרפות ישראל להסכמי GATT, התמודדות עם כניסה של תוצרת חקלאית טריה משטחי האוטונומיה, ביטול משטרי המכסות לגידול ולשיווק, כניסה של יצואנים נוספים בענפי הייצוא הטרי ועוד.

בעקבות שינויים אלה נדרשת התערבות פחותה ברמת הייצור והשיווק בענפים אלו. עם זאת, כמה נושאים שבהם עוסקות המועצות מחייבים התערבות גוף מרכזי (בהיותם מוצר ציבורי), כגון: מחקר ופיתוח, הדברת זבוב, ופינוי עודפים ברמה מצומצמת.

⁹ ק"ת התשכ"ד, עמ' 647.

¹⁰ ק"ת התשכ"ה, עמ' 1446.

11. בחוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק), התשל"ג-1973 -
(1) בסעיף 11, בפסקה (6), המילים "ובחוק לארץ" - יימחקו ואחריהן יבוא:
"7) לייצא פירות לחוץ לארץ";
(2) בכותרת פרק חמישי, במקום "סדרי יצוא" יבוא "הסדרת הייצוא";
(3) במקום סעיפים 31 עד 35 יבוא:
"הסדרת הייצוא 31. לא ייצא אדם, לרבות המועצה, פירות, אלא לפי היתר מאת
שר החקלאות או עובד משרד החקלאות שהוסמך על ידו, ובהתאם
לתקנות שהתקין לאחר התייעצות עם המועצה."
(4) בסעיף 36, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
"א(1) שר החקלאות, בהסכמת שר האוצר, רשאי להפחית היטלים שקבעה
המועצה לפי סעיף קטן (א).";

12. בטלים -
(1) הוראת מועצת הפירות (ייצור ושיווק) (יצואן יחיד), התשל"ה-1974;¹²
(2) הוראת מועצת הפירות (ייצור ושיווק), התשנ"ב-1992;¹³
(3) הוראת מועצת הפירות (ייצור ושיווק), התשנ"ג-1993.¹⁴

13. בחוק המועצה לצמחי נוי (ייצוא ושיווק), התשל"ו-1976 -
(1) במקום סעיף 3 יבוא:
"הסדרת הייצוא 3. לא ייצא אדם, לרבות המועצה, צמחי נוי, אלא לפי היתר מאת
שר החקלאות או עובד משרד החקלאות שהוסמך על ידו, ובהתאם
לתקנות שהתקין לאחר התייעצות עם המועצה."
(2) אחרי סעיף 8 יבוא:
"שינוי התוספת 9. השרים, לאחר התייעצות עם המועצה ומתן הודעה מוקדמת
לועדת הכלכלה של הכנסת, רשאים, בהודעה שתפורסם ברשומות,
לשנות את התוספת."

14. בטלים -
(1) כללי המועצה לצמחי נוי (ייצוא ושיווק) (תנאי פעולת יצואנים מורשים),
התשל"ט-1979;¹⁵
(2) כללי המועצה לצמחי נוי (ייצוא ושיווק) (הרשאת יצואנים), התשנ"ב-1992.¹⁷

15. (1) תחילתם של סעיפים 9(1), (2), (4), 10, 11(1) עד (3), 12, 13(1) ו-14 ביום כ"ו באדר
ב' התש"ס (2 באפריל 2000).

סיח התשל"ג, עמ' 310.
קית התשל"ה, עמ' 89.
קית התשנ"ב, עמ' 726.
קית התשנ"ג, עמ' 1008.
סיח התשל"ו, עמ' 277.
קית התשל"ט, עמ' 521.
קית התשנ"ב, עמ' 1356.

(2). שר החקלאות יתקין תקנות לענין סעיפים 9(4), 11(3) ו-13(1) עד יום כ"ד באדר א' התש"ס (1 במרס 2000).

(3) על אף האמור בסעיפים 9(4), 11(3) ו-13(1) -

(1) היתר ייצוא שניתן לפני כ"ו באדר ב' התש"ס (2 באפריל 2000) יעמוד בתוקפו עד יום ט' בניסן התשס"א (2 באפריל 2001) או עד מועד פקיעתו, לפי המאוחר;

(2) יראו את המועצה, כמובנה שם, כאילו קיבלה היתר לייצא עד יום ט' בניסן התשס"א (2 באפריל 2001).

16. בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988¹⁸, בסעיף 3, בפסקה (4), במקום "לגידול ושיווק של תוצרת חקלאית" יבוא "לגידול של תוצרת חקלאית" ובמקום "המגדלים או המשוקים בסיטונות" יבוא "המגדלים בלבד".

תיקון חוק
ההגבלים
העסקיים

פרק ו': רשויות מקומיות ומועצות דתיות

17. בפקודת העיריות [נוסח חדש]¹⁹ -

(1) בסעיף 3(ב), במקום "שלושת אלפים" יבוא "חמשת אלפים" והסיפה המתחילה במילים "אלא אם כן" - תימחק;

(2) בסעיף 9, אחרי "הרחבת תחום עיריה" יבוא "(להלן בפרק זה - עיריה קולטת)", ובסופו יבוא "(להלן בפרק זה - רשות מקומית מעבירה)";

תיקון פקודת
העיריות

דבריו הסבר

צמצום הפטור כך שיחול על מקטע הגידול בלבד יאפשר לרשות ההגבלים העסקיים, המוסמכת על פי חוק, לפקח על השוק באופן מדויק יותר ולמנוע התארגנויות העלולות לפגוע בתחרות, במגדלים ובציבור הרחב.

התיקון המוצע יביא להגברת התחרות ולהוזלת המחירים לצרכן.

סעיף 17 פסקה (1)

סעיף 3(ב) לפקודת העיריות [נוסח חדש] (להלן - פקודת העיריות), קובע כי שר הפנים לא יכריז שתושבי אזור שמספרם אינו עולה על שלושת אלפים יהיו עיריה, אלא אם כן נתקיימו באזור תנאים ונסיבות מיוחדים. מוצע לקבוע כי הגבלה זו תחול על תושבי אזור שמספרם אינו עולה על חמשת אלפים. הגדלת מספר התושבים המינימלי בעיריות, מטרתה להגדיל את חסנן הכלכלי של העיריות, תוך שימת דגש על ניצול יתרונות לגודל.

פסקאות (2) ו-(3)

מוצע להסנויך את שר הפנים לאשר הסדרים כספיים שייעשו בין עיריה שהורחב תחומה, כתוצאה מצירוף אזור שהיה בתחום רשות מקומית אחרת, לבין אותה רשות מקומית שצומצם תחומה, וכן לקבוע הוראות שענינן העברת חלק מההכנסות בשל ארנונה כללית,

סעיף 15 מוצע לקבוע את מועד תחילת הסעיפים שענינם הסדרת הייצוא ביום 2 באפריל 2000, וזאת כדי לאפשר התארגנות של משרד החקלאות לקראת השינויים.

כן מוצע לקבוע הוראות מעבר, שמטרתן לאפשר את המשך הייצוא במתכונתו היום, על ידי המועצות ולפי היתר שניתן לפני תחילת החוק, במשך תקופה של שנה מיום תחילת החוק.

סעיף 16 סעיף 3(4) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן - החוק), קובע כי הסדר שכל כבילותיו נוגעות לגידול ולשיווק של תוצרת חקלאית מגידול מקומי מסוגים המפורטים בו, לא ייחשב כהסדר כובל, ובכך פוטר, למעשה, הסדר כזה מתחלת החוק.

הסיבות לקיומו של הפטור האמור הן היסטוריות ואינן תקפות היום.

נוכח השינויים הרבים שעברה החקלאות בשנים האחרונות, המשך קיומו של פטור זה מנציח חסמים רבים בחקלאות, ואינו מאפשר לחקלאות להתאים את עצמה למציאות של שנות האלפיים. הסדר זה מנציח התארגנויות קרטליסטיות במקטע השיווק במרבית ענפי החקלאות, באופן הפוגע במגדלים עצמם, ובכך מביא להאמרת מחירים ולחוסר יעילות.

¹⁸ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

¹⁹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197; ס"ח התשנ"ט, עמ' 90.

9א. השר רשאי לאשר הסדרים בין רשות מקומית מעבירה לבין עיריה קולטת וכן לקבוע הוראות, להן או דרך כלל, לענין העברת חלק מהכנסות העיריה הקולטת מארנונה כללית ומהיטלי השבחה, לרשות המקומית המעבירה, והכל לתקופה, בתנאים ובשיעורים כפי שייקבע, ובלבד שהסדרים או הוראות כאמור לא יכללו העברה של הכנסות מארנונה כללית בשל נכסים מסוג מבנה מגורים או הנמצאים באזורי מגורים; בסעיף זה, "הכנסות מהיטלי השבחה" – הכנסות שמקבלת העיריה הקולטת באמצעות הועדה המקומית לפי סעיף 24 וסעיף 12 לתוספת השלישית לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965²⁰;

(4) בסעיף 129(א), בסופו יבוא:

"ואולם לא יקבלו שכר ותנאי שירות מקופת העיריה –

- (1) סגן ראש עיריה – בעיריה שבה לא יותר מ־75,000 תושבים;
- (2) יותר מסגן ראש עיריה אחד – בעיריה שבה לא יותר מ־125,000 תושבים;
- (3) יותר משני סגני ראש עיריה – בעיריה שבה לא יותר מ־200,000 תושבים;
- (4) יותר משלושה סגני ראש עיריה – בעיריה שבה יותר מ־200,000 תושבים.

(5) אחרי סעיף 146 יבוא:

"הסדר נושים 146א. לבקשת נושה של עיריה או לבקשת שר הפנים, באישור שר המשפטים, רשאי בית המשפט לקבוע כי הוראות סעיף 233 לפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983²¹, יחולו, בשינויים המחויבים, על עיריה."

18. בפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש]²² –

(1) בסעיף ו(ב), במקום "שלושת אלפים" יבוא "חמשת אלפים" והסיפה המתחילה במילים "זולת אם" – תימחק;

יקון פקודת מועצות מקומיות

ד ב ר י ה ס ב ר

בהעסקת סגן ראש עיר בשכר, מוצע להגביל את מספר סגני ראש העיריה שיקבלו שכר ותנאי שירות מקופת העיריה, בהתאם למספר התושבים בעיריה, ובכל מקרה לא יותר משלושה סגנים.

פסקה (5)

מוצע להסמיך את בית המשפט להחיל על עיריה את הוראות סעיף 233 לפקודת החברות [נוסח חדש], שענינו הסדר ופשרה עם נושים בחברה, בשינויים המחויבים, זאת לבקשת נושה או לבקשת שר הפנים, באישור שר המשפטים.

זעט ארנונה בשל נכסים מסוג מבנה מגורים או נמצאים באזור מגורים, וכן חלק מההכנסות בשל היטלי שבחה, בין רשויות מקומיות כאמור. הסדרת מתכונת וקית כאמור תסייע לרשויות מקומיות סמוכות לבצע עברת מתחמי קרקע ביניהן על בסיס כלכלי.

סקה (4)

עיף 129(א) לפקודת העיריות קובע כי ראש עיר וסגן אש עיר לא יקבלו שכר ותנאי שירות מקופת עיריה לא כפוף לאישור שר הפנים ובתנאים ובשיעורים קבע. כדי לצמצם את העלויות התקציביות הכרוכות

ס"ח התשכ"ה, עמ' 307; התשנ"ט, עמ' 93.

דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 37, עמ' 761.

דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 9, עמ' 256; ס"ח התשנ"ט, עמ' 91.

(2) בסעיף 7, אחרי "סעיף 6" יבוא "והוראות סעיף 9 לפקודת העיריות [נוסח חדש]";

(3) בסעיף 35ב(א), בסופו יבוא:

"ואולם לא יקבלו שכר ותנאי שירות מקופת המועצה המקומית או המועצה האזורית -

(1) סגן ראש מועצה - ברשות מקומית שבה לא יותר מ־75,000 תושבים;

(2) יותר מסגן ראש מועצה אחד - ברשות מקומית שבה לא יותר מ־125,000 תושבים;

(3) יותר משני סגני ראש מועצה ברשות מקומית שבה לא יותר מ־200,000 תושבים;

(4) יותר משלושה סגני ראש מועצה ברשות מקומית שבה יותר מ־200,000 תושבים";

(4) אחרי סעיף 39 יבוא:

"הסדר נושים 39א. לבקשת נושה של מועצה מקומית או לבקשת שר הפנים, באישור שר המשפטים, רשאי בית המשפט לקבוע כי הוראות סעיף 233 לפקודת החברות [נוסח חדש], התשמ"ג-1983, יחולו בשינויים המחויבים, על המועצה המקומית."

19. בחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965, בתוספת השלישית, סעיף 12א - בטל. תיקון חוק התכנון והבני

ד ב ר י ה ס ב ר

וכתוצאה: מכך, פוגע ביכולת לתת מענה הולם לצור הפיתוח במרחב התכנון שלהן.

לפיכך מוצע לבטל את שיקול הדעת הנתן לוועד המקומיות כאמור, כדי לשפר את יכולתן להתמודד צורכי הפיתוח במרחבי התכנון שלהן.

זה לשונו של סעיף 12א בתוספת השלישית שמוצע לבטלה:

"היטל במועצות אזוריות

12א. (א) במרחב תכנון מקומי שבו מועצות אזוריות והאגודות השיתופיות להתיישבות שבתחומן או חברי או הגרים בתחום מרחב התכנון האמור נושא בהוצאות שלהן מיועד ההיטל כאמור בסעיף 13, רשא הועדה המקומית להחליט בדבר ההיטל ושיעורו לקבוע זיכוי שומה, חלוקה וגביה של ההיטל מהאגוד השיתופיות האמורות, מחבריהן או מהגרים בתח מרחב התכנון, לפי מה שלדעת הועדה נחוץ להוצא האמורות בסעיף 13.

(ב) הרואה עצמו נפגע על ידי החלטת הועד המקומית, כאמור בסעיף קטן (א), רשאי לערור עליה בו הועדה המחוזית, תוך 30 ימים מהיום שבו הודיעה הוראת סעיף 4(ד) יחולו גם על ערר לפי סעיף זה."

סעיף 18 מוצע לקבוע הוראות בדומה למוצע לעיל לגבי העיריות, לענין מספר תושבים מועצות במועצות מקומיות, לענין הסדרים כספיים עם מועצה מקומית קולטת, לענין מספר מרבי של סגני ראש מועצה בשכר במועצות מקומיות, וכן הוראות לענין הסדר נושים במועצות מקומיות.

סעיף 19 ועדה מקומית לתכנון ולבניה מחויבת בגביית היטל השבחה בשל עליית שוויים של מקרקעין עקב אישור תכנית, מתן הקלה או התרת שימוש חורג. שיעור ההיטל הוא מחצית ההשבחה.

יוצאת מכלל זה היא ועדה מקומית לתכנון ולבניה במרחב תכנון מקומי שבו מועצות אזוריות, אשר סעיף 12א לתוספת השלישית לחוק התכנון והבניה מעניק לה שיקול דעת להחליט בדבר היטל השבחה ושיעורו, אם האגודות השיתופיות להתיישבות או חבריהן או הגרים בתחומי מרחב התכנון האמור נושאים בהוצאות שלהן מיועד ההיטל.

על פי המצב הקיים, הועדות המקומיות לתכנון ולבניה במרחבי התכנון המקומיים שבהם מועצות אזוריות בחרות לעתים קרובות לקבוע שיעור היטל מופחת, דבר המצמצם בצורה ניכרת את הכנסותיהן,

20. בחוק הרשויות המקומיות (ריבית והפרשי הצמדה על תשלומי חובה), התש"ס-
1980²³ -
(1) בסעיף 1 -

(א) בהגדרה "הפרשי הצמדה", בפסקאות (1) ו-(2), במקום "תוספת לארנונה לפי שיעור העליה של המדר" יבוא "ערכון הארנונה לפי שיעור השינוי של המדר", ובפסקה (3), במקום "תוספת לתשלום החובה לפי שיעור העליה של המדר" יבוא "ערכון תשלום החובה לפי שיעור השינוי של המדר";

(ב) בהגדרה "תשלומי פיגורים", "אחרי 0.5% לחודש" יבוא "או בשיעור אחר כפי שקבעו שר הפנים ושר האוצר", ובמקום "בתוספת" יבוא "בהוספה או בהפחתה של";

(2) בסעיף 4(ב) אחרי "18% לשנה" יבוא "או בתוספת ריבית בשיעור אחר כפי שקבעו שר הפנים ושר האוצר והכל" ובמקום "שילומו" יבוא "התשלום".

21. בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב), התשנ"ב-
מדינה, התשנ"ב - 1992, בסעיף 9 -
19

(1) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) השרים רשאים לקבוע כללים שלפיהם תוטל ארנונה כללית בשל נכסים הפטורים מארנונה או שאין להטיל בשלהם ארנונה, לפי סעיפים 4 ו-5 לפקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין), 1938²; בכללים כאמור ייקבע שיעור הארנונה שיוטל על סוגי הנכסים, כולם או חלקם, דרך כלל או לסוגי רשויות מקומיות, ויכול שעל פי אותם כללים תוטל ארנונה בסכום אפס";

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) תחילתם של הכללים לפי סעיף קטן (ג), בראשית שנת הכספים 2000, גם אם נקבעו במהלכה".

ד ב ר י ה ס ב ר

במרוצת השנים קבעו חלק מן הרשויות המקומיות בחוקי עזר אגרות שונות שהוטלו בשל נכסים כאמור, שגובהן נקבע בזיקה לארנונה, ובשיעור קבוע ממנה.

לאחרונה פסק בית המשפט המחוזי בתל אביב כי סעיף שקבע אגרה כאמור, בחוק העזר של עיריית תל אביב, בטל, בהיותו למעשה ארנונה חלקית במסווה של אגרה. פסק דין זה משקף את עמדת המדינה כפי שנטענה לענין אגרות שהוטלו בעבר על נכסי מדינה פטורים מארנונה. זאת ועוד, במסגרת עתירה שהגישה עיריית רחובות בענין הפטור מארנונה שניתן למוסדות חינוך, הודיעה המדינה לבג"צ כי הממשלה תירדש לנושא.

לאור זאת וכדי למנוע פגיעה כספית ברשויות המקומיות מצד אחד ובמוסדות הפטורים מצד שני, מוצע להסמיך את שר האוצר ואת שר הפנים, באישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע כללים שלפיהם תוטל ארנונה כללית, בשיעור כפי שיוקבע, על הנכסים האמורים, כולם או חלקם, דרך כלל או לסוגי הרשויות המקומיות, החל משנת הכספים 2000.

עוף 20 מוצע לתקן את שיטת ההצמדה ביחס לתשלומי חובה לרשות המקומית, באופן יובהר כי החיוב ישתנה בהתאם לכל שינוי במדר, ולא במקרה של עליית המדר.

כן מוצע להסמיך את שר הפנים ואת שר האוצר גרכן בצו את שיעור הריבית בשל תשלומי פיגורים של הסדר תשלומים לרשות המקומית.

תיקונים אלה יביאו להתאמת שיטת ההצמדה זריביות בשל חובות לרשויות המקומיות, לתנאי הצמדה והריבית במשק בכלל.

עוף 21 בהתאם לסעיפים 4 ו-5 לפקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פטורין), 1938, לא תן להטיל ארנונה כללית בשל נכסים מסוימים, בעיקר וסדות הפועלים למטרות דת, בריאות, צדקה, חינוך 'ווחה', שלא למטרות רווח.

ס"ח התש"ס, עמ' 46.
ע"ר 1948, תוס' 1, עמ' 27.

22. בחוק שירותי הדת היהודיים [נוסח משולב], התשל"א-1971²⁵, האמור בסעיף 14 יוסמן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) על מספר סגני ראשי מועצות דתיות בשכר, יחולו ההגבלות שבסעיף 129(א) לפקודת העיריות [נוסח חדש] ובסעיף 35ב(א) לפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש], לפי הענין, בשינויים המחויבים".

23. הוראות סעיפים 17(4) ו-18(3) לחוק זה, יחולו לגבי סגני ראשי רשויות מקומיות שייבחרו בבחירות הראשונות שלאחר תחילתו של חוק זה, ואולם מיום תחילתו של חוק זה לא יקבל שכר ותנאי שירות, מקופת הרשות המקומית, סגן ראש רשות מקומית, שהחל לכהן לאחר תחילתו של החוק, למעט מי ששר הפנים אישר את תנאי העסקתו לפי סעיף 129 לפקודת העיריות [נוסח חדש] או לפי סעיף 35 לפקודת המועצות המקומיות [נוסח חדש], לפני יום י' באלול התשנ"ט (22 באוגוסט 1999), אלא בהתאם להוראות הסעיפים האמורים.

פרק ז': תשתיות תחבורה ומים

24. בפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961²⁶ –

(1) בסעיף 1, אחרי ההגדרה "אוטובוס ציבורי" יבוא:

"מסוף לתחבורה ציבורית" – מתחם המשמש כתחנת מוצא ויעד לקו שירות או המשמש כמקום מעבר לנוסעים בין קו שירות אחד לאחר;

"חניה תפעולית" – חניה לאוטובוסים לפני כניסתם לרציפי הנוסעים;

"תחנה מרכזית" – מסוף לתחבורה ציבורית ובו חניה תפעולית, המאפשר לנוע קישור, בין קווי שירות בין-עירוניים או בין קווי שירות עירוניים, בינם לבין עצמם, או בין קווי שירות בין-עירוניים לבין קווי שירות עירוניים, והוא תחנת קצה עבור קו שירות בין-עירוני אחד או יותר, ועשויים להימצא בו מיתקני שירות להפעלת קווי השירות כגון חניה, תילוק, קופות, משרדים וכדומה;

"מיתקן תחבורתי" – מסוף לתחבורה ציבורית או תחנה מרכזית";

דבריו הסבר

סעיף 24 ענף התחבורה בכלל, וענף התחבורה הציבורית בפרט, הינו אחד מענף התשתית שעליהם מבוססת הפעילות הכלכלית במשך וככזה - רמות יעילותו מהווה תנאי הכרחי לצמיח מטעם זה החליטה הממשלה לפעול לשכלול מרבי ת התחרות בענף התחבורה הציבורית. תנאי לשכל התחרות כאמור הוא הסרת חסמים קריטיים וקביע הסדרים חיוניים אשר היעדרם עלול לעקר או אף למנו שכלול התחרות כאמור.

במרבית התחנות המרכזיות ומסופי התחבורה הציבורית קיימים הסדרים בין בעלי התחנות: המסופים לבין מפעילי התחבורה הציבורית הגדולי הפועלים כיום בענף התחבורה הציבורית, המעניקי זכות שימוש בלעדית בתשתיות אלו למפעילים. יצוין בחודש מאי 1999 הכריז הממונה על ההגבלים העסקי

סעיף 22 מוצע להגביל את מספר סגני ראשי המועצות הדתיות בשכר, בדומה להגבלות המוצעות לענין מספר סגני ראשי רשויות מקומיות בשכר.

סעיף 23 מוצע לקבוע שההגבלות על מספר סגני ראשי רשויות מקומיות בשכר כמוצע, יחולו על מי שייבחר בבחירות הראשונות שלאחר תחילתו של החוק, וכן יחולו לענין סגני ראשי רשויות מקומיות שיחלו לכהן לאחר תחילתו של החוק, אם תנאי העסקתם לא אושרו כנדרש בידי שר הפנים לפי מועד החלטת הממשלה על תיקון חקיקה להגבלת מספר הסגנים, כמוצע.

²⁵ ס"ח התשל"א, עמ' 130.

²⁶ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

"סימן ה': רשיון למיתקן תחבורתי

מיתקן תחבורתי 16א. (א) לא יחזיק אדם ולא יפעיל מיתקן תחבורתי, אלא אם כן קיבל רשיון מאת המפקח על התעבורה לפי סעיף זה, ובהתאם לתנאיו.

(ב) שר התחבורה יקבע תנאים למתן רשיון למיתקן תחבורתי לרבות לענין תקופת תוקפו, מתוך מגמה להבטיח שירות תקין, סדיר והוגן לנוסעים בתחבורה הציבורית ולמשתמשים אחרים במיתקן.

(ג) המפקח על התעבורה רשאי לבטל רשיון שניתן לפי סעיף זה, או להתלותו, לתקופה שקבע, אם נוכח שהופר תנאי מתנאיו או מטעמים של טובת ציבור המשתמשים.

שימוש במיתקן תחבורתי 16ב. (א) סבר המפקח על התעבורה כי תפעולו התקין של קו שירות, קיומה של תחרות או טעמים של טובת הציבור מחייבים שימוש במיתקן תחבורתי, רשאי הוא לחייב את מחזיק או מפעיל המיתקן התחבורתי לאפשר שימוש במיתקן בידי כל בעל רשיון קו שירות, וכן לקבוע את אופן השימוש בו ואת היקפו.

(ב) מחזיק או מפעיל מיתקן תחבורתי, שנעשה שימוש במיתקן תחבורתי שלו לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי לדרוש מחיר סביר בשל השימוש; באין הסכמה על המחיר – יקבעו שר התחבורה ושר האוצר את המחיר על בסיס העלות הכוללת של השימוש, בתוספת רווח סביר.

25. (א) בתקופה שמיום תחילתו של חוק זה ועד תום שלוש שנים, רשאי שר התחבורה (להלן – השר) לקבוע כי נתיב נסיעה אחד או יותר בדרך, יהיה נתיב מהיר לרכב ציבורי בקו שירות, לתקופה שיקבע ושלא תעלה על שלוש שנים מיום שקבע.

זיבים מהירים
תחבורה
יבורית –
וראת שעה

ד ב ר י ה ס ב ר

תחרות בענף או טעמים שבטובת הציבור מחייבים זאת, לחייב בעל רשיון להפעיל מיתקן תחבורתי לאפשר לבעל רשיון קו שירות לעשות שימוש במיתקן תוך קביעת היקף ואופן השימוש וזאת כנגד מחיר ראוי.

המטרה העומדת בבסיס ההתערבות המוצעת כאמור הינה שיפור שירות חיוני לציבור ושכלול התחרות בו, תוך הבטחת מחיר כלכלי ראוי לבעל המיתקן למניעת הפגיעה הכלכלית הנובעת מהשימוש במיתקן בידי בעלי רשיונות קו אחרים.

סעיף 25 הקצאת נתיבים שישמשו כנתיבים מהירים לתחבורה ציבורית תיעל את השימוש בתשתית הקיימת ותעודד מעבר מנסיעה ברכב פרטי לשימוש בתחבורה ציבורית. בכך יסייע התיקון המוצע להפחתת הגורש בכבישים.

שימוש רכב פרטי בנתיב בתשלום יאפשר לנצל את הנתיב המהיר במלואו, במידה ויישאר עודף קיבולת שלא ינוצל על ידי תחבורה ציבורית.

ל קיומו של מונופולין לגבי שירות של הספקת גישה מספר מסופי אוטובוסים מרכזיים שבבעלות מספר ברות הקשורות, בין היתר, למפעילי תחבורה ציבורית רולים הפועלים בענף (ראה ילקוט הפרסומים התשנ"ט, 4234).

הסדרי בלעדיות אלה מגבילים את יכולת ממשהל לפתוח את הענף לתחרות באשר מפעילים וטנציאליים חדשים יירדשו להשקיע השקעות עתק בניית תשתיות מקבילות שהן מרכיב חיוני לשירות תחבורה הציבורית, תוך פגיעה קשה בשירות לציבור קב העדר שילוב בין קווי שירות שונים ותוך גלגול עלות המיותרת לפתחם של הצרכנים. מוצע על כן, הסמיך את שר התחבורה, במסגרת סמכויותיו להסדרת נף התחבורה הציבורית, לקבוע הסדרי רישוי ופיקוח קשר להפעלת מיתקנים תחבורתיים תשתיתיים כאמור. מו כן, מוצע להסמיך את המפקח על התעבורה, אם יזה סבור כי תפעולו התקין של קו שירות, קיומה של

(ב) השר יקבע את סוגי הרכב הציבורי בקווי שירות שנסיעתם בנתיב המהיר תהיה פטורה מתשלום אגרה, וכן יקבע, בהסכמת שר האוצר, את סכומי האגרה שישולמו בעבור נסיעה ברכב אחר בנתיב המהיר או את דרך קביעתם; סכומי האגרה יהיו משתנים ויכול שייקבעו בהתחשב, בין השאר, בסוג הרכב, במרחק הנסיעה, בימי הנסיעה, בשעות הנסיעה ובגודש התנועה באותה דרך.

(ג) על נתיב מהיר שנקבע לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 1, 6א עד 10 וסעיפים 12 עד 17 לחוק כביש אגרה (כביש ארצי לישראל), התשנ"ה-1995,²⁷ לרבות התקנות שהותקנו לפיהם, ככל שלא נקבע אחרת בסעיף זה ובשינויים המחויבים, ובלבד שסמכויות בעל הזיכיון לפי החוק האמור תהיינה נתונות למדינה או למי מטעמה.

(ד) בסעיף זה -

"נתיב מהיר" - נתיב נסיעה בדרך, שבו ניתנת עדיפות לנסיעה של רכב ציבורי בקו שירות כפי שנקבע לפי סעיף קטן (ב), ושנסיעת רכב אחר בו חייבת בתשלום אגרה;

"דרך", "רכב" ו"רכב ציבורי" - כמשמעותם בפקודת התעבורה [נוסח חדש];

"קו שירות" ו"דרך עירונית" - כמשמעותם בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961.²⁷

26. בחוק המים, התשי"ט-1959,²⁸ בסעיף 35א -

(1) בכותרת השוליים, אחרי "חובת רכישת מים" יבוא "ומרן שירותי תשתית";

(2) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) לשם קיום הפקה, הספקה או צריכה סדירות ויעילות של מים, הוזלתם, או ניצול מיטבי של תשתיות מים, רשאי נציב המים -

(1) להורות לבעלים, למפעיל או למחזיק בתשתית מים (להלן - בעל תשתית), לספק שירותי תשתית למפיק או לספק מים שעליו הורה נציב המים;

(2) להורות לבעל תשתית שהוא גם ספק מים, לרכוש מים מאדם שעליו הורה הנציב או להורות לאדם האמור למכור את המים לבעל התשתית; בהעדר הסכמה בין הצדדים על מחיר המים שעל רכישתם או על מכירתם הורה, רשאי נציב המים, באישור שר האוצר או מי שהוא הסמיכו לכך, להורות על המחיר שבו יימכרו המים כאמור; אין בהעדר הסכמה על מחיר המים כדי למנוע או לעכב את ביצוע הוראת הנציב;

ד ב ר י ה ס ב ר

כצעד נוסף להשגת המטרות של ההוראה האמורה, מוצע להרחיב את סמכות הנציב כך שיוכל גם להורות לבעל תשתית כאמור לספק שירותי תשתית לאדם שעליו הורה הנציב, אף מבלי לרכוש את המים ממנו. כן מוצע להקנות סמכות לנציב להורות לאדם כאמור למכור מים לבעל תשתית.

ככלל, מחירם של מים שעל מכירתם או רכישתם הורה נציב המים צריך להיקבע בהסכמה בין הצדדים, ומוצע כי רק במקרה של העדר הסכמה בין הצדדים, נציב המים, באישור שר האוצר, יהיה רשאי להורות על המחיר שבו יימכרו המים. כן מוצע לקבוע כי העדר הסכמה על מחיר המים לא יהיה בה כדי למנוע או לעכב את ביצוע הוראת נציב המים למכירה או רכישת מים לפי סעיף זה.

קביעת האגרה בהתאם לשימוש בנתיב בפועל תאפשר ויסות השימוש בנתיב המהיר על ידי רכב פרטי, באופן שתינתן עדיפות לתחבורה הציבורית ורכב פרטי ישתמש רק בקיבולת העודפת של הנתיב המהיר, שלא תנוצל על ידי תחבורה ציבורית.

סעיף 26. סעיף 35א לחוק המים, התשי"ט-1959, נועד להביא להגברת התחרות במשק המים ולניצול מיטבי של תשתיות מים קיימות. סעיף זה מסמיך את נציב המים לחייב ספק מים לרכוש מים ממי שהנציב הורה, לו, ובכך לאפשר למפיק או ספק מים למכור מים לספק מים שלו תשתית הולכה, אספקה או איגום של מים.

²⁷ סי"ח התשנ"ה, עמ' 490.

²⁷ ק"ת התשכ"א, עמ' 1425.

²⁸ סי"ח התשי"ט, עמ' 169.

הוראת נציב המים לפי סעיף קטן זה לא יהיה בה כדי לפגוע פגיעה משמעותית במי שעליו הורה ויכול שתהיה בתנאים ולתקופה כפי שקבע; הוראה עצמו נפגע מהחלטת נציב המים רשאי לערור עליה לפני בית הדין;

(3) בסעיף קטן (ב), במקום "לספק מים שהינו רשות מקומית" יבוא "לתשתית מים המצויה בתחום רשות מקומית והשייכת לה (להלן – שירותי תשתית של רשות מקומית)";

(4) בסעיף קטן (ג), במקום "התנאים לרכישת מים" יבוא "התנאים למתן שירותי התשתית ולרכישת מים", ולפני "בהתאם לתעריפים שנקבעו לפי סעיף קטן (ה)" יבוא "בהתאם למחיר שנקבע לפי סעיף קטן (א)(2) או";

(5) בסעיף קטן (ד), במקום "סרב או עיכב ספק מים את רכישת המים, יהיה המפיק או הספק זכאי" יבוא "ניתנה הוראה לפי סעיף קטן (א) וסירב או עיכב מי שניתנה לו ההוראה את ביצועה, יהיה מי שלטובתו ניתנה ההוראה זכאי";

(6) בסעיף קטן (ה), במקום "לספק מים שהוא רשות מקומית" יבוא "לשירותי תשתית של רשות מקומית", ובמקום הסיפה המתחילה במילים "תעריפים למים הנרכשים" יבוא "תעריפים לשירותי תשתית, לפי עלותם; תעריפים כאמור יכול שיתייחסו לעלות כלל השירותים הניתנים על ידי בעל תשתית, לסוגי שירותים או לכל שירות בנפרד";

(7) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"ו) בסעיף זה –

"תשתית מים" – מיתקנים ומערכות להולכה, להספקה ולאגום של מים;
"שירותי תשתית" – מתן אפשרות להשתמש בתשתית מים לצורכי הספקה, הולכה ואגום של מים."

פרק ח': איכות הסביבה

27. בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999²⁹ –

(1) בסעיף 24, במקום "בתוך תשעה חודשים מיום פרסומו של חוק זה" יבוא "עד יום ג' בחשון התשס"א (1 בנובמבר 2000)";

(2) במקום סעיף 25 יבוא:

"תחילה 25. תחילתו של חוק זה ביום ו' בטבת התשס"א (1 בינואר 2001)."

דברי הסבר

עד כה לא נבחנו כל ההיבטים הנוגעים לקידום המיחזור במדינת ישראל, ובכלל זה לא נבחנו עלויות התפעול הישירות של מערך האיסוף, קיומה של תשתית מתאימה אשר תבטיח מיחזור של מכלי המשקה ולא תומחרו ההשפעות החיצוניות למשק הקיימות בביצוע מיחזור לעומת טיפול בפסולת בחלופות אחרות.

כמו כן לא נבחנו ההשלכות של הקמת מנגנון ביורוקרטי נוסף אשר יעסוק בהתחשבות בין הממשלה לבין הגופים השונים המנויים בחוק, המשמעויות המקרו כלכליות של הטלת מיסוי נוסף על מוצרים רבים במשק, והגדלת הצריכה הצפויה במים לצורך שטיפת מכלי המשקה.

צ"פ 27 חוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט –

1999 (להלן – החוק), קובע הטלת פיקדון על כל מכל משקה מלא כהגדרתו בחוק בגודל של בין 1.5 ליטר (לא כולל) (להלן – מכלי משקה).

הפעלת החוק יוצרת הערפה ברורה לביצוע נולות מיחזור כטיפול במיכלי משקה וכמטרה בפני נמה, וזאת למרות שעשויה להיות עדיפות כלכלית, מת המשק הלאומי לשיטות טיפול אחרות בפסולת: בחנות כיום, ובכלל זה האפשרות להפיק אנרגיה נטולת באמצעות שריפתה.

ס"ח התשנ"ט, עמ' 170.

(1) בסעיף 11, בסעיף קטן (א), במקום "להלן - ההיטל" יבוא "(בסעיף זה - ההיטל)";

(2) אחרי סעיף 11 יבוא:

11א. (א) השר לאיכות הסביבה יקבע בתקנות היטל על הטמנת פסולת מוצקה (בסעיף זה - ההיטל) שיוטל על מי שמחזיק או מנהל אתר לסילוק פסולת; שיעור ההיטל, אופן הצמדתו ודרכי גבייתו ייקבעו בהסכמת שר האוצר.

"היטל על
הטמנת פסולת
מוצקה

(ב) בתקנות יכול שייקבעו שיעורים שונים לסוגי פסולת מוצקה ולסוגי אתרים לסילוק פסולת.

(ג) על גביית ההיטל תחול פקודת המסים (גביה)³¹.

(ד) אין בתשלום קנס שהוטל לפי סעיף 13(א) כדי לפטור מתשלום ההיטל.

(ה) בסעיף זה -

"אתר לסילוק פסולת" - מקום המשמש לפינוי ולסילוק פסולת מוצקה;

"הטמנה" של פסולת מוצקה - פינוי וסילוק של פסולת מוצקה למעט השבה;

"השבה" - טיפול בפסולת מוצקה באחת מדרכים אלה:

(1) שריפה בכבשן;

(2) עיבודה לצורכי מיחזור או לשימוש חוזר;

(3) עיבודה בטכנולוגיה אחרת לשם הפקת משאבים;

"פסולת מוצקה" - פסולת, פסולת בנין וגרוטות רכב³²;

ד ב ר י ה ס ב ר

המחיר לשיטת הטיפול של הטמנת פסולת מוצקה כולל רק את העלות הישירה תוך התעלמות מן העלויות החיצוניות של זיהום אוויר, זיהום מים ופגיעה בקרקע. נפח ההטמנה הכולל במדינת ישראל מספיק נכון להיום עד לשנת 2005 בלבד, וקיים מחסור בנפח ההטמנה היומי הזמין של כ-4,000 טון פסולת. המחסור בנפחי הטמנה קיים בשל היות קרקע משאב במחסור בשל התנגדות הציבור להפעלת אתרים לסילוק פסולת בקרבת ישובים, ובשל הדרישות הסביבתיות הנדרשות מקרקע כדי שיהיה אפשר להטמין בה פסולת מוצקה.

במצב הנוכחי של מחסור צפוי בנפח ההטמנה בשנתיים קרובות, לאתר אתרים מתאימים נוספים שבהם תבוצע הטמנת פסולת, קיים חשש שלא ניתן יהיה לטפל בפסולת מוצקה באופן שלא יפגע בסביבה.

לאור זאת החליטה הממשלה ביום 7.9.1999 להטיל על צוות משותף למשרד לאיכות הסביבה ולמשרד האוצר שיבחן הצעות לתיקון החוק ותכנית לעידוד חלופות לטיפול בפסולת כגון: מיחזור, שריפה והפחתה במקור, ולהגיש המלצותיו לשרים בתוך ארבעה חודשים. במקביל לכך מוצע לדחות את מועד תחילתו של החוק לשנת הכספים 2001.

סעיף 28 אחת הבעיות הסביבתיות הקשות עמן מתמודדת מדינת ישראל היא בעיית הטיפול בפסולת מוצקה.

הטיפול בפסולת מוצקה יכול להיעשות בשיטות מגוונות כגון: מיחזור, שריפה בשיטות שונות, הפחתה במקור והטמנה. שיטת הטיפול הנפוצה בכ-90% מהפסולת המוצקה בישראל היא הטמנה וזאת בשל עלותה הנמוכה.

³⁰ ס"ח התשמ"ד, עמ' 142.

³¹ חוקי אי, כרך ב', עמ' 1374.

(3) בסעיף 13(א), אחרי פסקה (5) יבוא:

"(6) אינו מקיים חובת תשלום היטל על הטמנת פסולת מוצקה שנקבעה בהתאם להוראות סעיף 11א";

(4) בסעיף 19, במקום "10 ר"ו" יבוא "10, 11 ר"ו11א".

פרק ט': תקשורת

29. בחוק הבזק, התשמ"ב-1982³² –

ק"ן חוק
ז"ק

(1) בסעיף 1 –

(1) בהגדרה "אישור סוג", במקום "של החברה" יבוא "של בעל רשיון כללי";

(2) בהגדרה "ציוד קצה", בכל מקום, במקום "של החברה" יבוא "של בעל רשיון כללי";

(2) בסעיף 4 –

(1) בסעיף קטן (ב), ברישה, אחרי "במתן רשיון" יבוא "ובקביעת התנאים בו";

(2) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ד) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (ב), (ה) או סעיף 59, רשאי השר לקבוע הוראות בדבר הגבלות ותנאים לענין החזקה, העברה או רבישה של אמצעי שליטה במבקש רשיון או בבעל רשיון, לרבות בידי בעל רשיון אחר או בעל זיכיון לפי חוק זה או בידי מי שמשרד שידורים לציבור לפי כל דין, או בעל ענין בכל אחד מהם, והכל במישורין או בעקיפין; קביעה לפי סעיף קטן זה יכול שתהיה בתקנות או ברשיון; בסעיף קטן זה –
"אמצעי שליטה" – כמשמעותם בסעיף 46;

ד ב ר י ה ס ב ר

פתיחתו של ענף התקשורת הפנים-ארצית לתחרות תאפשר הפעלת רשתות בזק נוספות בידי בעלי רשיון כללי אחרים, אשר גם אליהם יחובר ציוד קצה. לפיכך מוצע כי יותאמו ההגדרות של "אישור סוג" ו"ציוד קצה" שבסעיף 1 לחוק, וכן ההוראות שבסעיף 44 לחוק, באופן שיכללו גם ציוד קצה המחובר לרשתות בזק של בעלי רשיון כללי נוספים.

לפסקה (2)

סעיף קטן 4(א) לחוק הבזק קובע כי שר התקשורת רשאי להעניק רשיון לביצוע פעולות בזק ולמתן שירותי בזק ולקבוע בו תנאים. סעיף קטן 4(ב) מונה את רשימת השיקולים אשר יובאו בחשבון במתן רשיון כאמור; מוצע לתקן את הסעיף כך שיובהר במפורש שהשיקולים האמורים יובאו בחשבון גם בקביעת תנאי הרשיון, וזאת כדי ליצור הרמוניה עם לשון סעיף קטן 4(ה), הקובע במפורש כי השיקולים המנויים בסעיף קטן (ב) יובאו בחשבון לענין שינוי תנאי רשיון. כמו כן, מוצע להוסיף את סעיף קטן 4(ד), כך שיובהר במפורש כי השר רשאי

מוצע על כן לתקן את חוק שמירת הניקיון ולהוסיף היטל על הטמנת פסולת מוצקה, על מנת שהעלויות יוצגויות יכללו במחיר הטיפול בפסולת, ושבאופן ירגתי יעבור השוק לטיפול בפסולת מוצקה בשיטות זפיות (כגון מיחזור ושריפה), ובכך יצמצם המחסור מין בנפחים להטמנה.

29. במסגרת הליכי פתיחתו של שוק התקשורת הפנים-ארצית הנייחת לתחרות, נדרשים 'קונים לחוק הבזק, התשמ"ב-1982 (להלן – חוק הבזק), זפורט להלן:

וסקאות (1) ו-(3)

ניף 44 לחוק הבזק, בנוסחו היום, קובע הסדר ולפיו יש רך בקבלת אישור סוג לענין ציוד קצה המתחבר לרשת זוק של "בזק", החברה הישראלית לתקשורת בע"מ הלן – חברת בזק, וזאת כדי להבטיח הן את התאמתו זכנית של ציוד הקצה לרשת של חברת בזק והן את זת בטיחותו.

³² ס"ח התשמ"ב, עמ' 218.

"בעל ענין" - מי שמחזיק, בין לבד ובין יחד עם אחרים, בין במישרין ובין בעקיפין, באמצעות נאמן או שלוח או בכל דרך אחרת, ב-5% או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה;

(3) בסעיף 4א -

- (1) בסעיף קטן (ב), במקום "של החברה" יבוא "של בעל רשיון כללי";
(2) בסעיף קטן (ג), בפסקה (1), במקום "של החברה" יבוא "של בעל רשיון כללי";

(4) במקום סעיף 5 יבוא:

5. (א) בסעיף זה -
"קישור-גומלין ושימוש במיתקן בזק של אחר" - "בעל זיכיון" - בהגדרתו בסעיף 6א, לרבות בעל רשיון לשידור לוויין בהגדרתו בסעיף 6מג;

"קישור-גומלין" - חיבור בין רשת בזק ציבורית של בעל רשיון אחד לבין רשת בזק ציבורית של בעל רשיון אחר, באופן פיזי או לוגי, המאפשר העברת מסרי בזק בין המנויים של בעלי הרשיון, או מתן שירותים בידי בעל רשיון אחד למנוייו של בעל רשיון אחר;

"רשת בזק ציבורית" - מערכת של מיתקני בזק של בעל רשיון כללי, המשמשת או המיועדת לשמש למתן שירותי בזק לציבור.

ד ב ר י ה ס ב ר

בזק ציבוריות של בעלי רשיון כללי למתן שירותי בזק הסדרת נושא קישור-גומלין היא מפתח הכרחי ליציאת התנאים הגאותים לכיסוס ולקיום התחרות בין התקשורת הפנים-ארצית. בעולם ניכרת מעורב משמעותית של הרגולטור בהסדרת קישור-גומלין רשתות בזק, בשל הצורך להתמודד עם מגבלות ומתן המסחרי כאמצעי להשגת הסדרים ותעריפי לקישור-גומלין, עקב אינטרסים מנוגדים של מפעל תקשורת שונים. ההסדר שבסעיף 5 המוצע נועד, היתר, לאפשר יישום המלצות של הצוות הבין-משרד ליישום מדיניות הממשלה בפתיחת ענף התקשורת לתחרות (ד"ח רוזן). לענין קביעת כללים חדש לקישור-גומלין, וכן המלצותיה של הוועדה הציבו להסדרת תעריפי חברת בזק, אשר בחנה את מנהג התעריפים, לרבות תעריפי הקישוריות בעידן התחום (ד"ח ועדת גרונאו). מוצע, בין היתר, להסמיך את התקשורת לקבוע בתקנות, בהסכמת שר האו תשלומים בעד קישור-גומלין. הסמכות להתקין תקן כאמור נחוצה כדי להעניק לשר התקשורת כלים לק. הסדרים אחרים לענין זה, ככל שהרבר יידרש לצ הסדרה נאותה של ענף התקשורת.

בהתאם לסעיף קטן 5/ המוצע, יחולו הור: סעיף 5, בשינויים המחויבים, גם לענין שימוש - א אינו בגדר קישור-גומלין - במיתקן בזק של בעל ר בידי בעל רשיון אחר לצורך מתן שירותי בזק, או ב בעל זיכיון או בעל רשיון לשידור לוויין לצורך בי שידורים.

לקבוע הוראות, בין ברשיון ובין בתקנות, בדבר הגבלות ותנאים לענין החזקה, העברה או רכישה של אמצעי שליטה במבקש רשיון או בבעל רשיון, שהרי לעתים קרובות נחוצה קביעת תנאים כאמור כדי לצקת תוכן לשיקולים המנויים בסעיף קטן 4(ב).

לפסקה (4)

סעיף 5 לחוק הבזק, בנוסחו היום, מסדיר את התנאים לשימוש במיתקן בזק של אחר. הסעיף קובע כי אם ביצוע פעולות בזק או מתן שירותי בזק בידי בעל רשיון כרוך בשימוש במיתקני בזק של בעל רשיון אחר, רשאי שר התקשורת, לאחר ששקל את ענין הציבור ואת ענינו של בעל הרשיון האחר, לחייב את בעל הרשיון האחר לאפשר את השימוש במיתקני הבזק לבעל הרשיון הזקוק לכך, ולקבוע את אופן השימוש והיקפו. הסעיף חל, בשינויים המחויבים, גם לענין ביצוע שידורי כבלים בידי בעל זיכיון לשידורי כבלים. כמו כן קובע הסעיף כי בעל רשיון שנעשה שימוש במיתקני בזק שלו כאמור, רשאי להרוש מחיר סביר בשל שימוש זה, ובאין הסכמה - יקבע השר את המחיר על בסיס העלות הכוללת של השימוש בתוספת רווח סביר, כאשר על החלטת השר ניתן לערער בפני בית משפט מוסמך.

במסגרת פתיחת ענף התקשורת הפנים-ארצית לתחרות, נוצר צורך להתאים את ההסדר האמור לתנאים החדשים, בפרט בכל הנוגע לקישור-גומלין בין רשתות

(ב) השר רשאי, לשם הבטחת התחורות בתחום הבזק ורמת השירותים בו, ובשים לב לענינו של הציבור ולענינים של בעלי הרשיון הנוגעים בדבר –

(1) לקבוע כי בעל רשיון חייב לאפשר קישור-גומלין לרשת הבזק הציבורית שלו וליתן הוראות בדבר אופן ביצוע קישור-גומלין והיקפו, וכן בדבר פעולות והסדרים נלווים למימוש קישור-גומלין; קביעה או מתן הוראות לפי פסקה זו יכול שייעשו ברשיון, בהוראת מינהל או בתקנות, לפי הענין;

(2) לקבוע בתקנות, בהסכמת שר האוצר, תשלומים בעד קישור-גומלין, וכן הוראות בדבר דרכים לחישוב התשלומים, מרכיביהם והיחסים ביניהם, והוראות בדבר אופן הצמדת התשלומים למדר המחירים לצרכן, לרבות אפשרות של קביעת מקדם התייעלות לחברה בשיעור ובאופן שייקבע בתקנות;

(ג) לא נקבעו הוראות לפי סעיף קטן (כX1), בין בכלל ובין לגבי ענין מסוים, יקבעו בעלי הרשיון הנוגעים בדבר בהסכם את התנאים בדבר קישור-גומלין, ובאין הסכמה, רשאי השר להורות להם בהתאם לסמכותו לפי סעיף קטן (כX1);

(ד) לא נקבעו בתקנות תשלומים לפי סעיף קטן (כX2), רשאי בעל רשיון לדרוש מחיר סביר בעד קישור-גומלין אל רשת הבזק הציבורית שלו; באין הסכמה בין בעלי הרשיון הנוגעים בדבר, יורה השר על המחיר בהתבסס על עלות קישור-הגומלין, לפי שיטת חישוב שיוורה עליה, בתוספת רווח סביר, ואולם רשאי השר להורות כי בנסיבות הענין יישא כל צד בעלויותיו לענין זה; על הוראת השר לפי סעיף קטן זה ניתן לערער בתוך 45 ימים מיום שנמסרה לבעל הרשיון ההודעה על ההוראה, בפני בית המשפט המחוזי; על פסק דינו של בית המשפט ניתן לערער בשאלה משפטית.

(ה) מחיר סביר אשר רשאי בעל רשיון לדרוש כאמור בסעיף קטן (ד) יהיה בלתי מפלה, ואולם תתאפשר הערפה בנסיבות מיוחדות בהתאם לתנאים שנקבעו ברשיונו לענין זה;

(ו) היה ביצוע פעולות בזק או מתן שירותי בזק בידי בעל רשיון אחד, או ביצוע שידורים בידי בעל זיכיון, כרוך בשימוש, שאינו קישור-גומלין, במיתקני בזק של בעל רשיון אחר, יחולו על הסדרת שימוש כאמור הוראות סעיף זה, בשינויים המחויבים, ואולם על אף הוראת סעיף קטן (ה), תתאפשר הערפה לענין דרישת המחיר.

א5. (א) בסעיף זה –

מספור

"הועדה" – ייעוד תחום של מספרי טלפון לשימושים ולשירותי בזק שונים;

"הקצאה" – אישור לשימוש במספרי טלפון, לרבות שינוי או ביטול של אישור כאמור, וכן העברה של מספרי טלפון מבעל רשיון אחד לאחר;

"מספר טלפון" – קבוצת ספרות בסדר מסוים, לרבות קידומת, אשר חיוגן מיועד לאפשר העברת מסר בזק אל ציוד קצה מסוים או גישה אל שירות בזק מסוים;

"ניידות מספרים" – האפשרות הניתנת למנוי של בעל רשיון לשמור על מספר הטלפון שהוקצה לו כאשר הפך להיות מנוי של בעל רשיון אחר באותו אזור חיוג, לענין אותו סוג של שירות בזק;

"תכנית מספור" – תכנית להועדה ולהקצאה של מספרי טלפון, קביעת כללי חיוג וניידות מספרים, או חלק מאלה.

(ב) לשם הבטחת התחרות בתחום הבזק ורמת השירותים בו, רשאי השר –

(1) להורות לבעל רשיון בדבר הועדה והקצאה של מספרי טלפון ובדבר כללי חיוג;

(2) להבין ולנהל תכנית מספור וכן להורות לבעל רשיון בדבר הפעלה ויישום של תכנית המספור.

(ג) השר רשאי לקבוע, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אגרות בעד הקצאה של מספרי טלפון לבעל רשיון, ככל שהדבר יידרש לשם הבטחת שימוש יעיל במשאבי המספור.

(ד) בלי לגרוע מהוראות כל דין, לרבות הוראות ברשיון שניתן לפי חוק זה, יישא כל בעל רשיון במלוא ההוצאות הנגרמות לו בשל מילוי הוראות לפי סעיף קטן (ב), ולענין ניידות מספרים, אם ייגרמו לבעלי הרשיון הנוגעים בדבר הוצאות משותפות, יישאו בהן בעלי הרשיון באופן שיוורה השר.

(5) בסעיף 16, סעיף קטן (ה) – בטל;

דברי הסבר

מילוי הוראות לענין הועדה והקצאה של מספרי טלן או יישום תכנית מספור.

לפסקה (5)

ספקטרום התדרים הוא משאב כלכלי מוגבל אשר בו הקצאתו משולמת אגרה לכל תחום תדרים, לפי פקח הטלגרף האלחוטי (נוסח חדש), התשל"ב-1972. סעיף 16(ה) לחוק הבזק מעניק לזכייני הכבלים פטור בשיעור של 95% מתשלום האגרה בעד התדרים שבשימוש פטור זה פוגע בשוויון כלפי הציבור העושה שימוש בתדרים ונאלץ לשלם בעבורם אגרות מלאות, וכן פו בהקצאה היעילה של ספקטרום התדרים ובהכנס המדינה. לפיכך מוצע לבטל פטור זה.

מוצע להוסיף לחוק את סעיף 15א, אשר יסדיר את סמכותו המפורשת של שר התקשורת להורות לבעלי רשיון בדבר הועדה והקצאה של מספרי טלפון, וכן להבין תכנית מספור ארצית ולהורות בדבר יישומה, וזאת לאור החשיבות הנודעת לפיתוח תכנית מספור חדשה ומקיפה כתנאי ליצירת מרחב פעולה תחרותי נאות בתחום התקשורת. כמו כן, בהתאם לסעיף קטן 15א(ג) המוצע, יוסמך השר לקבוע בתקנות, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, אגרות בעד הקצאת מספרי טלפון לבעלי רשיון, ככל שהדבר יידרש לשם הבטחת שימוש יעיל במשאבי המספור, שהם משאב מוגבל. נוסף על כך, מוצע כי בסעיף קטן 15א(ד) ייקבע כי כל בעל רשיון יישא במלוא ההוצאות הנגרמות לו בשל

(6) בסעיף 6א(א), בסופו יבוא "בשירות קרקעי או בשירות לווני, למעט בשירות מוצפן שקליטתו מותנית בתשלום";

(7) אחרי סעיף 15 יבוא:

"סל תשלומים 15א. (א) נקבעו תשלומים לפי סעיפים 15(א) או 15(ג) בעד חלופי שירותי בוק הניתנים בידי בעל רשיון (בסעיף זה – שירותי הבוק),

רשאי השר, בהתייעצות עם שר האוצר, לאשר לבקשת בעל הרשיון סל תשלומים חלופי למקבץ של שירותי הבוק; על אישור לפי סעיף קטן זה לא יחולו הוראות סעיף 15(א).

(ב) חיוב מנוי של בעל רשיון לפי סל התשלומים החלופי כאמור בסעיף קטן (א), יהיה טעון הסכמתו של המנוי.

(ג) הוראות סעיף 15(ה) יחולו, בשינויים המחויבים, לענין פרטום סל תשלומים חלופי שאושר לפי סעיף קטן (א)."

(8) אחרי סעיף 37 יבוא:

"פרק 11: עיצומים כספיים

הגדרות 37א. בפרק זה –

"בעל הרשיון" – לענין סעיפים 37, 37א ו-37ב, לרבות מי שקיבל אישור סוג לפי סעיף 4א;

"הפרשי הצמדה וריבית" – כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961³³;

"המנהל" – המנהל הכללי של משרד התקשורת.

עיצום כספי 37ב. (א) (1) השר רשאי לקבוע ברשיון כי תנאי מתנאי הרשיון הנוגע לטיב שירות הבוק הניתן בידי בעל הרשיון או לאופן מתן השירות או לזמינותו יסומן כתנאי שירות; השר רשאי לשנות קביעה כאמור ברשיון ובלבד שניתנה לבעל הרשיון הזדמנות להשמיע את טענותיו;

ד ב ר י ה ס ב ר

בוק אשר נקבעו בעדם תשלומים לפי סעיפים 15(א) או 15(ג) לחוק הבוק, ובלבד שהבחירה בסל התשלומים החלופי תהיה נתונה בידי המנוי של בעל הרשיון. תיקון זה נובע מהמלצות ועדת גרונאו והוא נועד לאפשר יתר גמישות בקביעת תעריפי חברת בוק, דבר נחוץ בשוק אשר התחרות בו תלך ותתפתח.

לפסקה (8)

במדינות שונות הוכרה החשיבות של עיצומים כספיים ככלי אכיפה יעיל למניעת הפרות והפרות חוזרות או נמשכות של הוראות הקבועות בחוק, בתקנות או ברשיון, בידי בעלי רשיון. אשר על כן מוצע להוסיף לחוק את פרק 11, אשר מסמך את המנהל הכללי של משרד התקשורת להטיל עיצום כספי על בעל רשיון או על מי שקיבל

(6) סקה

ני"ב 6א(א) לחוק הבוק קובע את חובתו של בעל זיכיון שידורי כבלים להעביר שידורי טלוויזיה המשודרים י"ב כל חוק לציבור בישראל והניתנים לקליטה מהאוויר; זיכיון המוצע נועד להבהיר כי שידורים כאמור כוללים שידורים המועברים בשידור קרקעי או בשידור לוויני, יוגמם שידורים של בעל זיכיון לפי חוק הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, התש"ן-1990.

(7) סקה

צע להוסיף לחוק הבוק סעיף אשר יסמך את שר תקשורת, לבקשת בעל רשיון, לאשר, בהתייעצות עם שר האוצר, סל תשלומים חלופי לגבי מקבץ של שירותי

³³ ס"ח התשכ"א, עמ' 192; התשמ"ט, עמ' 52.

(2) היה למנהל יסוד סביר להניח כי בעל רשיון הפר תנאי שסומן כתנאי שירות, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור אלפית אחת מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977³⁴ (להלן - חוק העונשין), כשהוא מוכפל במספר הימים שבהם נמשכת ההפרה ובמספר המנויים, או מבקשי השירות אשר ההפרה האמורה נוגעת לענינם, ובלבד שסכום העיצום הכספי שיוטל לא יעלה על שיעור שהוא פי שניים מהשיעור הקבוע בסעיף קטן (ב) לכל שלושים ימים או לכל חלק מהם, שבו נמשכת ההפרה.

(ב) היה למנהל יסוד סביר להניח כי בעל רשיון עשה אחד מאלה, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור פי שלושים וחמישה מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א) לחוק העונשין:

- (1) הפר הוראה של צו שניתן לפי סעיף 74;
- (2) הפר הוראה מהוראות סעיף 5, או תקנה, קביעה או הוראה שנקבעו לפיו או לפי סעיף 5א(ב);
- (3) הפר הוראה שניתנה בתקנות לפי סעיפים 12 או 13, או הפר כלל שנקבע לפי סעיף 14;
- (4) הפר תנאי שלא סומן ברשיונו כתנאי שירות;
- (5) לא ביצע הוראה שניתנה בידי השר או המנהל בהתאם לסמכותם לפי הרשיון בתוך הזמן שקבעו בהוראה.

(ג) היה למנהל יסוד סביר להניח כי מי שקיבל אישור סוג לפי סעיף 44 הפר תנאי מתנאי אישור הסוג, רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור פי עשרה מן הקנס הקבוע בסעיף 61(א) לחוק העונשין.

37ג. (א) בהפרה כאמור בסעיפים 37ב(ב) או (ג) ייוסף על העיצום הכספי הקבוע לגביה עיצום כספי בשיעור החלק החמישים מעיצום כאמור לכל יום נוסף שבו נמשכת ההפרה.

הפרה נמשכת
והפרה חוזרת

(ב) בהפרה חוזרת ייתוסף סכום השווה למחצית העיצום הכספי שניתן להטיל על הפרה ראשונה; לענין זה, "הפרה חוזרת" - הפרה נוספת לפי סעיף 37ב, אשר נקבע לגביה עיצום כספי, בתוך שנתיים מהיום שהוטל עיצום כספי על ההפרה הראשונה.

37ד. עיצום כספי ישולם על פי דרישת המנהל בכתב, בתוך 30 ימים ממועד קבלתה; הדרישה תוצא לאחר שהודע לבעל הרשיון על הכוונה להוציאה, וניתנה לו הזדמנות נאותה להשמיע את טענותיו.

דרישת העיצום
הכספי ותשלום

37ה. לא שולם עיצום כספי במועד, ייתוספו לו, לגבי תקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית.

הפרשי הצמדה
ורביית

³⁴ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

- (ב) בלי לגרוע מסמכויות הגביה לפי כל דין, רשאי המנהל לגבות עיצום כספי בדרך של מימוש הערבויות שהמציא בעל הרשיון לפי הוראות רשיונו, כולן או מקצתן.

137. (א) תשלום עיצום כספי לא יגרע מאחריותו הפלילית, לפי כל דין, של בעל הרשיון. שמירת אחריות פלילית

- (ב) הוגש נגד אדם כתב אישום על עבירה לפי חוק זה, לא יחויב בשלה בתשלום עיצום כספי, ואם שילם – יוחזר לו העיצום הכספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו ועד יום החזרתו.

137. (א) על דרישה לתשלום עיצום כספי ניתן לערער לבית משפט השלום, בתוך 30 ימים מיום שהודע לבעל הרשיון על הטלת העיצום הכספי. ערעור על עיצום כספי

- (ב) אין בהגשת ערעור כדי לעכב את תשלום העיצום הכספי, אלא אם כן הסכים לכך המנהל או הורה בית המשפט אחרת.

(ג) התקבל הערעור, יוחזר סכום העיצום הכספי בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, מיום תשלומו ועד יום החזרתו.

(ד) על החלטת בית המשפט בערעור ניתן לערער ברשות ובית המשפט ידון בערעור בשופט אחד.

(9) בסעיף 54, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) השר, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, רשאי לקבוע חובה ותנאים לתשלום ריבית פיגורים, הפרשי הצמדה והוצאות גביה על תמלוגים אשר לא שילם בעל רשיון במועדו שנקבע לכך";

(10) סעיף 55 – בטל.

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (10)

סעיף 55 לחוק הבזק קובע כי "בעל הרשיון הכללי", וכן בעל רשיון מיוחד שנקבע כך ברשיונו, יהיו גוף מבוקר כמשמעותו בסעיף 6/9 לחוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב]. הכוונה ב"בעל הרשיון הכללי" היתה לחברת בזק. נודי להבהיר כי אין כל בעל רשיון כללי בגדר גוף מבוקר, מוצע לבטל את סעיף 55. חברת בזק תמשיך להיות גוף מבוקר מכוח הוראות חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1953 [נוסח משולב]. כל עוד היא חברה ממשלתית או גוף שהממשלה משתתפת בהנהלתו.

אישור סוג לציוד קצה במקרה של הפרה מן הסוגים המנויים בסעיף 37. כמו כן מסדיר הפרק את שיעורי העיצומים הכספיים, לרבות לענין הפרות חוזרות והפרות נמשכות, וכן דרכי הגביה והערעור לענין עיצומים כספיים.

לפסקה (9)

מוצע כי סעיף 54 לחוק הבזק יתוקן כך ששר התקשורת יוסמך לקבוע תקנות, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, בדבר החובה והתנאים לתשלום ריבית פיגורים והפרשי הצמדה לענין תמלוגים אשר לא שולמו במועד שנקבע לכך. תיקון, כאמור נדרש כדי להבטיח תשלום במועד של תמלוגים בידי בעלי רשיון.

- (1) במקום ההגדרה "חברת החדשות" יבוא:
"חברת חדשות" - חברת חדשות כמשמעותה בסעיף 463א;;
- (2) אחרי ההגדרה "יחידת שידור" יבוא:
"ערוץ 2" ו"הערוץ השלישי" - כמשמעותם בסעיף 54;;
- (3) אחרי ההגדרה "שידורים" יבוא:
"שידורי חדשות" - מהדורות שידורי חדשות ויומני שידור חדשות;;
- (2) בסעיף 34 -

- (1) בסעיף קטן (א), במקום "ארבע" יבוא "חמש";
- (2) בסעיף קטן (ב), אחרי "מיחידות השידור" יבוא "בערוץ 2";
- (3) בסעיף 35א, אחרי "תוקפו של זיכיון" יבוא "לשידורי רדיו";
- (4) בסעיף 41 -
- (1) בסעיף קטן (ב) -

(א) במקום פסקה (1) יבוא:

"(1) הוא בעל זיכיון לשידורי טלוויזיה לפי חוק זה, או שהוא בעל זיכיון לשידורי כבלים או בעל רשיון לשידור לזיכיון לפי חוק הבזק (להלן - בעל זיכיון אחר לשידורים);";

- (ב) בפסקה (2), בתחילתה יבוא "לענין מכרו לשידורי ערוץ 2 -";
- (ג) אחרי פסקה (2) יבוא:

"(2א) לענין מכרו לשידורי ד"ץ השלישי - הוא מחזיק, במישרין או בעקיפין, ביותר מעשרה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בעיתון או בבעל זיכיון אחר, והוא מחזיק, במישרין או בעקיפין, ביותר מעשרה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בתאגיד המבקש להשתתף במכרז;";

ד ב ר י ה ס ב ר

כן, בפועל נהנה ערוץ 2 ממעמד מונופוליסטי בענף הפרסום בטלוויזיה, הסובל מהיצע מוגבל של דקות פרסום מצד אחד, ומביקושים גדולים מצד שני. כפועל יוצא, האמירו מחירי הפרסום בערוץ 2 כך שביחס לחשיפה הממוצעת הנו מן הגבוהים בעולם. עלותו הגבוהה של הפרסום בטלוויזיה, מגולגלת בסופו של דבר על הצרכן, ואין היא מאפשרת לתאגידים קטנים ובינוניים לצרוך תשומות פרסום טלוויזיוניות.

מרצע על כן לתקן את החוק באופן שיאפשר הפעלת ערוץ מסחרי נוסף, על ידי שני זכיינים, כך שמבחר שידורי הטלוויזיה המסחריים הבלתי ממוענים יגדל, וכך בבד מחיר הפרסום בטלוויזיה יפחת.

סעיף 30 על פי המצב הנוכחי, ערוץ הטלוויזיה המסחרי היחיד במדינת ישראל המפיץ לציבור הרחב את שידוריו בלא תשלום הוא ערוץ 2, אשר נכון להיום הוא ערוץ הטלוויזיה היחיד הרשאי לכלול במסגרת שידוריו תשדירי פרסומת. לשם השוואה, במרבית מדינות אירופה פועלים מספר ערוצים מסחריים לצד הערוץ הציבורי. כך למשל, בנורווגיה, בספרד, בצרפת ובשוודיה קיימים שלושה ערוצים מסחריים, ובהולנד בבלגיה ובגרמניה - מעל חמישה ערוצים מסחריים.

בהתאם לכך, מבחר ערוצי הטלוויזיה שניתן לקלוט את שידוריהם בארץ בלא תשלום מצומצם ביותר. כמו

³⁵ ס"ח התש"ן, עמ' 59.

(ד) בפסקה (3), במקום "משלושים" יבוא "מארבעים";

(ה) בפסקה (א3), בתחילתה יבוא "לענין מכרז לשידורי ערוץ 2 -";

(2) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ב), מי שמתקיים בו אחד התנאים האמורים באותו סעיף קטן, רשאי להשתתף במכרז לזיכיון לשידורי טלוויזיה, ובלבד שהוכח למועצה, בהתאם לכללים שקבעה לענין זה, באישור השר, כי יחדל להתקיים בו התנאי כאמור אם הוא יזכה במכרז";

(5) בסעיף 45, אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א) גובה דמי זיכיון חד-פעמיים המוצעים";

(6) בסעיף 54, בסעיף קטן (א), במקום הרישה המסתיימת במילים "וליחידות שידור שוות" יבוא "שידורי הטלוויזיה יתקיימו במסגרת שני ערוצי טלוויזיה, ערוץ 2 והערוץ השלישי; זיכיון לשידורי טלוויזיה יינתן ביחידות שידור שוות, בערוץ 2 - לשלושה זוכים במכרז, ובערוץ השלישי - לשני זוכים במכרז";

(7) בסעיף 62(א), בסופו יבוא "ובלבד שבעלי הזיכיון מקיימים את שידוריהם באותו ערוץ טלוויזיה";

(8) בסעיף 62(א)(ב), אחרי "בין בעלי זיכיונות" יבוא "לשידורי טלוויזיה באותו ערוץ טלוויזיה";

(9) בסעיף 63 -

(1) כותרת השוליים תהיה "שידורי חדשות";

(2) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) שידורי חדשות במסגרת שידורי הטלוויזיה לפי חוק זה יהיו בהתאם להוראות סימן זה בלבד";

(10) אחרי סעיף 63 יבוא:

"חברת חדשות 63.א. (א) המועצה תעניק לחברת חדשות שתוקם לפי סימן זה זיכיון להפיק ולשדר שידורי חדשות בערוץ 2 או בערוץ השלישי, לפי הענין.

(ב) לא יכהן אדם כבעל תפקיד בחברת החדשות של ערוץ 2

ובחברת החדשות של הערוץ השלישי בעת ובעונה אחת.

שידורי חדשות 63.ב. (א) בערוץ 2 ישודרו שידורי החדשות באמצעות חברת חדשות.

(ב) בערוץ השלישי שידורי החדשות יכול שישודרו

באמצעות רכישת שידורי חדשות המופקים או המשודרים לפי כל דין, או באמצעות חברת חדשות שתוקם ושתפעל לפי הוראות סימן זה, בשינויים המתחייבים לגביה מהוראות סעיף 54, כפי שיקבע השר";

(11) בסעיף 66, בסעיף קטן (א) -

(1) בכותרת השוליים, בסופה יבוא "של ערוץ 2";

- (2) ברישה, אחרי "חברת החדשות" יבוא "של ערוץ 2" ואזורי "ובעלי הזיכיונות" יבוא "לשירותי הטלוויזיה בערוץ 2";
(3) בפסקה (2), אחרי "טלוויזיה" יבוא "בערוץ 2";

(12) בסעיף 67(ב), במקום "מנהל הרשות" יבוא "אחד מנציגי הרשות כפי שתחליט המועצה";

(13) בסעיף 70(א), אחרי "לשירותי טלוויזיה" יבוא "בערוץ 2".

פרק י': בלו על דלק

תיקון חוק
הבלו על דלק

31. בחוק הבלו על דלק, התשי"ח-1958³⁶ -

- (1) בסעיף 2, האמור בו יסומן (א) ואחריו יבוא:
"ב) שר האוצר רשאי לקבוע בצו כי יצרן יסמן, בדרך, במקום ובמועד שיקבע, סוגים מסוימים של דלק המיועד למטרות מסוימות. שיקבע (להלן - דלק חב סימון).
ג) קבע שר האוצר כאמור בסעיף קטן (ב), לא ישתמש אדם בדלק חב סימון אלא למטרות שנקבעו לאותו דלק."
(2) במקום סעיף 23 יבוא:

"סמכויות עזר 23. לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, רשאי המנהל או מי שהוא הסמיכו לכך -

(1) לדרוש מידע ומסמכים וכן ליטול דוגמאות דלק ככל הדרוש לביצוע הוראות חוק זה מכל אדם שיש לו יסוד סביר להניח כי הוא מייצר דלק או מוכר דלק או משתמש בדלק חב סימון או בדלק הפטור מבלו בהתאם לצו לפי סעיף 9 או בדלק המשמש לייצור מוצרים;

(2) להיכנס בכל עת סבירה לכל מקום שיש לו יסוד סביר להניח שהוא משמש מקום לייצור דלק או למכירתו או לשימוש בו כמפורט בפסקה (1);

(3) לבדוק דלק ברכב מנועי, למעט ברכב פרטי, כהגדרתם בסעיף 1 לפקודת התעבורה; ואולם ניתן לבדוק דלק ברכב פרטי הנמצא במקום שבו משתמשים בדלק חב סימון.

ב) התעורר חשד לביצוע עבירה לפי הוראות חוק זה, רשאי המנהל או מי שהוא הסמיך -

דבריו הסבר

מוצע על כן לתקן את חוק הבלו על דלק, התשי"ח - 1958, באופן שתיוספ בו חובת סימון של סולר שאינו משמש לתחבורה, יוענקו למנהל המכס סמכויות אכיפה שיאפשרו לו לבדוק את מטרות השימוש בסולר ותתאפשר הטלת עונשיכו בגין שימוש אסור בסולר שאינו למטרת תחבורה.

סעיף 31 על פי החלטת הממשלה, שיעור הבלו המוטל על סולר המשמש לתחבורה יועלה בשיעור ניכר. העלאה זו תביא לכך שיהיה פער ניכר בין מחיר סולר לתחבורה לבין מחיר סולר המשמש למטרות אחרות, והדבר מחייב היערכות מתאימה אשר תמנע את השימוש בסולר "הזול" למטרות תחבורה.

³⁶ סיח התשי"ח, עמ' 160.

(1) לחקור כל אדם שלדעתו קשור לביצוע עבירה כאמור, או שיש לו מידע לגבי עבירה כאמור, או שעשוי להיות לו מידע לגבי עבירה כאמור; על חקירה לפי סעיף זה יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות)³⁷;

(2) לתפוס חפץ, דלק או מסמך (להלן – חפץ), הקשור לביצוע עבירה כאמור.

23א. (א) נתפס חפץ לפי סעיף 23, רשאי מי שהחפץ נתפס ממנו לפנות לבית משפט שלום כרי שיוורה על החזרת החפץ לידי.

(ב) המנהל או מי שהחפץ נתפס ממנו, רשאים לערור על החלטת בית המשפט לפי סעיף קטן (א) לפני בית המשפט המחוזי אשר ידון בערר בשופט אחד.

(ג) על החלטת בית המשפט המחוזי לפי סעיף קטן (ב) ניתן לערור לפני בית המשפט העליון, שידון בערר בשופט אחד, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט העליון.

(3) אחרי סעיף 25 יבוא:

25א. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי מכר אדם דלק חב סימון שלא למטרות שנקבעו בצו לפי סעיף 2(ב), רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור הקנס הקבוע בסעיף 61(א3) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), או פי שלושה מסכום הבלו שנחסך, לפי הגבוה.

(ב) היה למנהל יסוד סביר להניח כי השתמש אדם שימוש שאינו מכירה בדלק חב סימון שלא למטרות שנקבעו בצו לפי סעיף 2(ב), רשאי הוא להטיל עליו עיצום כספי בשיעור הקנס הקבוע בסעיף 61(א1) לחוק העונשין.

(ג) בסעיף זה ובסעיפים 25ב עד 25ה, "המנהל" – לרבות מי שהוא הסמיך לענין זה.

25ב. עיצום כספי ישולם, לפי דרישת המנהל בכתב, בתוך 30 ימים מיום קבלת הדרישה; הדרישה תוצא לאחר שהודע למי שאליו נועדה על הכוונה להוציאה וניתנה לו הזדמנות נאותה לטעון את טענותיו.

25ג. לא שולם העיצום הכספי במועד, ייתוספו עליו הפרשי הצמדה לפי חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן – הפרשי הצמדה וריבית), עד לתשלום.

25ד. (א) על דרישה לתשלום עיצום כספי ניתן לערער בפני בית משפט שלום.

(ב) הערעור יוגש בתוך שלושים ימים מיום שהודע על הטלת העיצום הכספי.

ערר על תפיסה

"עיצום כספי

דרישת העיצום הכספי ותשלום

הפרשי הצמדה וריבית

ערעור על עיצום

³⁷ חוקי א"י, כרך א', עמ' 439(6), 467(א).

(ג) אין בערער כדי לעכב תשלום העיצום הכספי אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

(ד) התקבל הערעור, יוחזר סכום העיצום הכספי וייתוספו עליו הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד ליום החזרתו.

(ה) על החלטת בית המשפט בערעור ניתן לעויר ברשות ובית המשפט ידון בערעור בשופט אחד.

שמירת אחריות
פלילית

25ה. (א) אין בהוראות סעיף 25א כדי לגרוע ממכירתו של המנהל להגיש כתב אישום כאמור בסעיף 26 בשל ההפיה, אם הוא סבור כי הנסיבות מצדיקות זאת, מטעמים שיירשמו.

(ב) הוגש נגד אדם כתב אישום על עבירה כאמור בסעיף 26, לא יחויב בשלה בתשלום עיצום כספי ואם שולם, יוחזר לו הקנס וייתוספו עליו הפרשי הצמדה וריבית מיום תשלומו עד יום החזרתו.

איסור מינהלי

125. (א) היה למנהל יסוד סביר להניח כי נמכר דלק חב סימון לשימוש שלא למטרות שנקבעו לגביו, רשאי הוא לאסור על מכירת דלק בכלל או על מכירת סוג מסוים של דלק באותו מקום, לתקופה שיוורה.

(ב) איסור המכירה יבוצע לפי דרישת המנהל בכתב; הדרישה תוצא לאחר שהמנהל הודיע למי שאליו נועדה הדרישה על הכוונה להוציאה וניתנה לו הזדמנות נאותה לטעון את טענותיו.

(ג) על איסור מכירה ניתן לערער בפני בית משפט שלום.

(ד) על החלטת בית המשפט ניתן לערער ברשות.

(ה) לא הוגשה בתוך שלושה חודשים מיום שנאסרה מכירת דלק מסוג מסוים, או בתוך שלושים ימים מיום שנאסרה מכירת דלק בכלל, לפי הענין, תובענה פלילית על עבירה שבגללה נאסרה המכירה, יבוטל האיסור.

(4) בסעיף 26. אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) מכר אדם דלק חב סימון שלא למטרות שנקבעו בצו לפי סעיף 26, דינו - מאסר 5 שנים או כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א) (4) לחוק העונשין."

פרק י"א: עובדים זרים

32. בחוק עובדים זרים (העסקה שלא כדין), התשנ"א-1991³⁸ -

תיקון חוק
עובדים זרים

(1) בשם החוק, במקום "(העסקה שלא כדין)" יבוא "(איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים)";

דבריו הסבר

כללי

בישראל על פי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, וזאת בדרך של הטלת אחריות פלילית על המעביד, בשנים האחרונות גדל מספר העובדים הזרים השוהים בישראל ובהם רבים המועסקים בישראל בלא היתר כדין.

חוק עובדים זרים (העסקה שלא כדין), התשנ"א-1991 (להלן - החוק), קובע הוראות שעיקרן מניעת העסקה של עובדים שאינם רשאים לשהות ולעבוד

³⁸ ס"ח התשנ"א, עמ' 112; התשנ"ז, עמ' 168.

(2) לפני סעיף 1 תבוא הכותרת "פרק א': הגדרות";

(3) בסעיף 1, במקום ההגדרה "קבלן כח-אדם" יבוא:

"קבלן כוח אדם" – כהגדרתו בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996;³⁹;

(4) אחרי סעיף 1 יבוא:

"פרק ב': תנאים להעסקה

תנאים להעסקת עובד זר
1א. לא יעסיק מעביד עובד זר אלא אם כן מילא אחר הוראות סעיפים 1ב עד 1ד.

אישור רפואי
1ב. (א) המעביד קיבל אישור ממוסד רפואי במדינת חוץ, שהכיר בו לענין זה שר הבריאות, כי העובד נבדק בדקה בדירה רפואית, בתוך שלושת החודשים קודם כניסתו לישראל, ונמצא שאינו נשא של אחת מהמחלות המנויות בתוספת או חולה בה (להלן – אישור רפואי); לא היה במדינה שממנה הגיע העובד הזר לישראל מוסד רפואי שהוכר כאמור, ייערכו הבדיקות ויינתן האישור, באותה מדינה, על ידי מוסד רפואי ישראלי שהכיר בו לענין זה שר הבריאות;

דברי הסבר

ושתיוחד לעובדים הזרים, ואשר יהא בה תמריץ חיובי לחזרתו של העובד הזר למדינת מוצאו, ומתן אפשרות לעובד לרכוש כסיו ביטוחי וסוציאלי בארץ מוצאו לאחר צאתו מהארץ.

ההסדר המוצע מתחייב לנוכח קשייו האובייקטיביים של העובד הנובעים בעיקר מאי ידיעת השפה ומחסור הכרת המערכת ותנאי הארץ.

בצד ההגנות נקבעו בחוק המוצע הוראות לענין חובת מתן ערובה להבטחת מילוי חובותיו של המעביד וחובת תשלום אגרות הנובעות מהעלויות למשק המדינה הכרוכות בהעסקה של עובדים זרים.

למען קיום יעיל של הוראות החוק באופן משמעותי, מוצע להחמיר את הענישה החלה על אותם מעבידים המפרים את הוראות החוק.

החוק המוצע, אשר יבוא כדי לתת מענה מקיף להעסקת העובדים הזרים בישראל הולם את עקרונות היסוד של מדינת ישראל ועולה בקנה אחד עם האמנות הבין-לאומיות אשר מדינת ישראל מונחית על ידה.

סעיף 32 לפסקה (1):

תיקון שם החוק בא כדי לתת ביטוי מלא לעיקרי התיקון המוצע כמפורט להלן.

לפסקה (3):

בהתאם לחוק הקיים "קבלן כח אדם" הוא – "מי שעיקר עיסוקו או מקצתו במתן שירותי כח אדם של עובדיו לשם עבודה אצל זולתו".

יחד עם הגידול במספר העובדים הזרים בקרב האוכלוסיה גבר הביקוש לשירותים חברתיים ולהקצאת משאבים, להם ולמשפחותיהם, כמו שירותי חינוך בריאות ורווחה.

במקרים רבים תנאי המחיה של העובדים הזרים אינם הולמים מדינה נאורה. העובדים הזרים ובני משפחותיהם מתגוררים בצפיפות, לעתים במכולות שאינן ראויות למגורי אדם כאשר הם נעדרי זכויות וגישה לשירותים הרפואיים שהמדינה מספקת לאזרחיה. נוסף על כך, רבים מהעובדים הזרים אינם זוכים לתנאי שכר הוגנים ולזכויות סוציאליות. במציאות כזו יש כדי לפגוע בתדמיתה של המדינה כמדינת חוק.

תופעת העובדים הזרים והגידול במספר העובדים המועסקים בלא היתר, היקפה, ממדיה, השלכותיה החברתיות והכלכליות, השפעתם על מצב התעסוקה במשק ועולות הכלכלית הפכו לנושא מרכזי בסדר היום הציבורי המחייב תיקון אשר יהא בו כדי לתת מענה הולם הן להיבטים של מתן ההיתר ותנאיו למעסיקים והן להבטחת תנאי עבודה הוגנים וסבירים לעובד הזר.

התיקון המוצע מסדיר שורה של הגנות לעובדים הזרים כמו חובה על המעביד לעגן את ההתקשרות עם העובד הזר בחוזה עבודה מפורט בכתב, חובתו לדאוג לו למגורים הולמים, תוך שמירה על תנאי תברואה ובריאות, בפקוח המדינה, החובה להסדיר לו ביטוח בריאות הולם, וחובת הפקדת כספים בקרן שתוקם

³⁹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.

(ב) הבדיקות לפי סעיף קטן (א) יבוצעו בהסכמת רשויות הבריאות של המדינה שבה מבוצעות הבדיקות הרפואיות.

(ג) המעביד צירף לבקשה לאשרה ולרשיון לישיבת ביקור למטרת עבודה בישראל לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952⁴⁰ (להלן – חוק הכניסה), לעובד שלגביו מוגשת הבקשה, את האישור הרפואי המתייחס אליו.

(ד) שר הבריאות, בהתייעצות עם שר העבודה והרווחה ועם שר הפנים, רשאי להתקין תקנות לביצוע הוראות סעיף זה, ובכלל זה פרטי הזיהוי שהאישור הרפואי יכלול.

10. (א) המעביד התקשר עם העובד הזר בחוזה עבודה בכתב, בשפה שהעובד הזר מבין, ומסר לעובד הזר העתק ממנו.

חוזה עבודה

(ב) בחוזה יפורטו תנאי העבודה כפי שהוסכמו בין הצדדים כפוף להוראות כל דין, וכן כל אלה:

(1) זהות המעביד וזהות העובד הזר;

(2) תיאור התפקיד;

(3) שכרו של העובד הזר, רכיביו, אופן עיכון השכר לרבות רכיביו ומועדי התשלום;

(4) רשימת הניכויים משכר העבודה;

(5) תשלומים של המעביד ושל העובד הזר בעבור תנאים סוציאליים של העובד;

(6) תאריך תחילת העבודה ותקופת העבודה;

(7) אורכו של יום העבודה הרגיל או שבוע העבודה הרגיל של העובד הזר;

(8) תנאים לענין היעדרות בתשלום, לרבות חופשות, ימי חג ודמי מחלה;

(9) חובותיו של המעביד לפי סעיפים וד ו-וה ולפי סעיף ויא, ככל שהן חלות עליו.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות הסכם קיבוצי או צו הרחבה כמשמעותם בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957⁴¹, החלים על העובד הזר והמעביד, או מהוראות כל דין.

ד ב ר י ה ס ב ר

לסעיפים 10 עד 11 המוצעים

בסעיפים אלה מפורטות זכויות הבאות להבטיח לעובד הזר את הסדרת תנאי עבודתו בשפה המובנת לו, מגורים הולמים וביטוח רפואי.

לפסקה (4):

לסעיף 10(ב) המוצע

סעיף זה מטיל חובה מקדמית על מעביד לקבל אישור רפואי לגבי העובד הזר שהוא מבקש להעסיק, לפני בואו לישראל, בתנאים המפורטים בסעיף המוצע.

⁴⁰ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

⁴¹ ס"ח התשי"ז, עמ' 86/63.

(ד) שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע הוראות משלימות לענין סעיף זה וסעיף וז לרבות קביעת ענינים נוספים שחובה שייכתבו בחוזה עבודה כאמור, וכן תנאים שאין לכלול בחוזה העבודה, ושאם נכללו – יהיו בטלים, והכל לשם הבטחת תנאים הוגנים לעובד הזר ובהתחשב בהוראות כל דין, הסכם קיבוצי או צו הרחבה כאמור בסעיף קטן (ב).

וד. (א) המעביד הסדיר, על חשבוננו, לעובד הזר למשך כל תקופת עבודתו אצלנו, ביטוח רפואי שיכלול סל שירותים שקבע שר הבריאות לענין זה בצו.

ביטוח רפואי

(ב) המעביד רשאי לנכות משכרו של העובד הזר סכום שהוציא או שהתחייב להוציא בפועל כדמי ביטוח רפואי כאמור, בשיעור שלא יעלה על השיעור שקבע שר העבודה והרווחה, בין דרך כלל ובין לסוגים.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו כל עוד לא קבע שר הבריאות הסדרים מיוחדים לעובדים זרים לפי סעיף 56(א)(1)(ד) לחוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.⁴²

זה. (א) המעביד העמיד, על חשבוננו, לשימוש העובד הזר, מגורים הולמים למשך כל תקופת עבודתו אצלנו ועד מועד שלא יפחת משבעה ימים לאחר סיומה, ואם נותרו מיום סיום העבודה ועד סיום תקופת שהייתו של העובד הזר בישראל פחות משבעה ימים – עד מועד שלא יפחת ממספר הימים שנותרו.

מגורים הולמים

(ב) המעביד רשאי לנכות משכרו של העובד הזר סכום להחזר הוצאות שהוציא או שהתחייב בהן בפועל, למגורים כאמור, בשיעור שלא יעלה על השיעור שקבע שר העבודה והרווחה בין דרך כלל ובין לסוגי עובדים זרים.

(ג) (1) שר העבודה והרווחה רשאי לפטור מעביד מהחובה המוטלת עליו בסעיף קטן (א) כלפי עובדים המועסקים בתפקידים מסוימים שקבע, או ששכרם עולה על שיעור שקבע; פטור לפי סעיף קטן זה יכול שיינתן דרך כלל בתקנות, או לגבי עובד זר מסוים;

(2) מעביד שלא העמיד מגורים הולמים לעובד הזר בשל פטור שקיבל לפי פסקה (1) ישלם לעובד הזר תשלום בעבור מגורים הולמים בשיעור שייקבע.

(ד) שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע, בהתייעצות עם שר הבריאות ושר הפנים, אמות מידה מחייבות למגורים הולמים, לרבות בדבר תנאי בטיחות ותברואה.

11. (א) מי שמעביד עובד זר יחזיק במקום העבודה שבו מועסק העובד הזר עותק של חוזה העבודה עם העובד הזר ותרגום נכון שלו בשפה העברית, וכן מסמכים נוספים שקבע שר העבודה והרווחה; ואולם רשאי המעביד להחזיק את המסמכים האמורים

החזקת מסמכים

⁴² סי"ח התשנ"ד, עמ' 156.

במקום שבו הוא מנהל את עסקיו ובלבד שהודיע על כך בכתב למי שקבע השר; ההודעה תכלול גם את המען שבו יוחזקו המסמכים כאמור.

(ב) שר העבודה והרווחה רשאי בתקנות לקבוע סוגי מסמכים שחובה על המעביד להחזיק כאמור בסעיף קטן (א).

וז. תקנות לפי סעיפים וז עד זח יותקנו כאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

התקנת תקנות

פרק ג': חובותיו של מעביד כלפי הרשויות

זח. (א) שר העבודה והרווחה, בהסכמת שר האוצר ושר הפנים, ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לקבוע חובת המצאה של ערבות בנקאית או ערובה מתאימה אחרת (להלן – ערובה), לטובת המדינה להבטחת מילוי חובותיו של מעביד כלפי העובד הזר, לרבות סוגה, תנאיה, סכומה, נוסדה, מועדים להמצאתה, חילוטה והוראות לענין השימוש בכספי החילוט (להלן – ערובה).

ערובה

(ב) שר העבודה והרווחה, בהסכמת שר האוצר ושר הפנים ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לקבוע כי ערובה שהמציא מעביד בישראל בקשר להעסקת עובד זר לפי חוק אחר תשמש להבטחת מילוי חובותיו לפי חוק זה; בתקנות לפי סעיף קטן זה יכול שייקבע סדר קדימויות בחילוט הערובות וזכל כאמור לשם מימוש המטרות שלשמן ניתנו.

(ג) הערובה תינתן על ידי המעביד, ויכול שתינתן, בהסכמת המעביד, על ידי ארגון מעבידים שהמעביד חבר בו.

וט. (א) מעבידו של עובד זר ימסור למרור התשלומים כהגדרתו בסעיף 61 לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959⁴³ (להלן – מדור התשלומים) דין וחשבון, מדי חודש או מדי תקופה ארוכה מזו שיקבע שר העבודה והרווחה.

חובת דיווח

(ב) ברין וחשבון כאמור יפורטו שכר העבודה של העובד הזר, התשלומים של המעביד בעבור תנאים סוציאליים וכן ניכויים משכר העבודה לרבות ניכויים בעד תנאים סוציאליים, ניכויים לפי סעיפים זד ו-זח והסכומים ששולמו או שנוכו מהשכר לפי סעיף ויא.

דבריו הסבר

נדרשת כדי להבטיח את קיום חובותיו של המעביד כלפי העובד.

לסעיף וז המוצע

חובת החזקת מסמכים נדרשת לשם בקרה ופיקוח יעילים.

לסעיף וט המוצע

חובת דיווח שוטף בדבר תשלום שכרו של העובד הזר ותשלומים נלווים לרבות ניכויים נדרשת כדי להבטיח את מימוש זכויותיו של העובד הזר.

לסעיף זח המוצע

הסמכת שר העבודה והרווחה לקבוע חובת מתן ערובה

⁴³ ס"ח התשי"ט, עמ' 32.

(ג) הרוח האמור בסעיף קטן (א) ייערך על גבי טופס שיקבע שר העבודה והרווחה; כן רשאי השר לקבוע את המועד והדרך להגשת הרו"ח האמור, פרטים נוספים שיש לכלול בו והמסמכים שיש לצרף אליו, לרבות העתק של פירוט שכר העבודה והסכומים שנוכו מהשכר שנמסר לעובד לפי הוראת סעיף 24 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958⁴⁴ (להלן – פירוט שכר העבודה).

(ד) מעבידו של עובד זר ימסור למדור התשלומים, מדי תקופה שיקבע שר העבודה והרווחה, אישור של רואה חשבון המאמת את הרווחות שהוגשו למדור התשלומים לפי סעיף זה; שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע, לגבי סוגי מעבידים, כי אימות הרווחות יהיה בדרך אחרת.

(ה) מי שנתמנה מפקח לענין חוק ששר העבודה והרווחה ממונה על ביצועו, רשאי, לצורך מילוי תפקידו, לפי חוק זה לדרוש ולקבל ממדור התשלומים דוחות, פירוט שכר העבודה וכל מסמך ומידע אחר שמסר מעבידו של עובד זר למדור התשלומים בהתאם להוראות סעיף זה, ולהשתמש בחומר האמור לצורך מילוי תפקידו כאמור.

וי. (א) שר הפנים, בהסכמת שר העבודה והרווחה ושר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, יקבע הוראות ותנאים בדבר –

אגרה

(1) חובת מעביד לשלם אגרה שנתית בסכום שלא יעלה על 3,000 ש"ח, שתשולם בעבור כל אשרת עובד זר שניתן לפי חוק הכניסה (להלן – אגרה שנתית);

(2) חובת מעביד לשלם אגרת בקשה בסכום שלא יעלה על 350 ש"ח (להלן – אגרת בקשה) שתשולם בעבור כל בקשה לאשרה ולדשיון לישיבת ביקור למטרת עבודה בישראל לפי חוק הכניסה (להלן – אשרת עובד זר);

(3) פטור או סכום מופחת של אגרת בקשה או אגרה שנתית בעבור עובד זר סיעודי המועסק בידי יחיד, בתנאים שיקבע;

(4) פטור או סכום מופחת של אגרת בקשה או אגרה שנתית, לגבי עובדים זרים בסוגי עבודה או בענפים אחרים שיקבע ולגבי עובדים זרים בתפקידים מסוימים שקבע;

דברי הסבר

העובדים הזרים הם המעסיקים. כתוצאה מכך ועקב העלויות הכרוכות בנושא העובדים הזרים כמפורט בחלק הכללי, לרבות הטיפול באשרות ובהיתרים השונים להעסקתם, מוטל נטל תקציבי כבד על אוצר המדינה. מוצע לכן לחייב את המעביד לשלם אגרת בקשה לענין אשרת עובד זר וכן אגרה שנתית שלא תעלה על 3,000 שקלים חדשים, כמפורט בסעיף.

לסעיף וי המוצע

ככלל, מרבית השירותים הניתנים לאזרחי ישראל בידי המדינה כרוכים בתשלום אגרה. עיקרון זה לא הוחל עד כה לגבי מעביד המעסיק עובדים זרים. שהיית עובדים זרים בהיקפים גדולים גורמת למדינה הוצאות ישירות ועקיפות בסכומים ניכרים. הסכום נאמד בכ-100 מיליון ש"ח בשנה לפחות, כשהנהגים הישירים מעבורת

⁴⁴ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

(5) תשלום חלקי של אגרה שנתית לגבי אשרת עובד זר שתינתן לתקופה של עד 6 חודשים;

(6) החזר חלקי של אגרה שנתית במקרה שזעובד הזר עזב את ישראל או את מקום העבודה לפני תום המועד שנקבע באשרה שבשלה שולמה אגרה, הכל בתנאים ובנסיבות שיקבע כאמור.

(ב) האגרה השנתית ואגרת הבקשה כאמור בסעיף קטן (א) ישולמו בידי מי שמבקש להעסיק את העובד הזר.

(ג) שר הפנים, בהסכמת שר העבודה והרווחה ושר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לשנות בצו את הסכומים הנקובים בסעיף קטן (א).

(ד) סכומי האגרות כאמור בסעיף זה יעודכנו ב-1 בינואר של כל שנה, בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שפורסם ב-15 באוקטובר של השנה שלפניה; שר הפנים יפרסם הודעה על סכומי האגרות, כפי שעודכנו לפי סעיף קטן זה.

פרק ד': קרן לעובדים זרים

ו.א. (א) שר העבודה והרווחה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאים להקים קרן לעובדים זרים (להלן – הקרן) ולקבוע הוראות ותנאים בדבר חובת מעבירו של עובד זר לשלם לקרן סכום שיקבע שלא יעלה על 700 ש"ח לחודש, בעד כל עובד זר שהועסק על ידו באותו חודש (להלן – הפיקדון).

(ב) שר האוצר, בהסכמת שר העבודה והרווחה, יקבע הוראות לענין הפעלתה וניהולה של הקרן, לרבות סוגי הנכסים שהקרן תהיה רשאית להשקיע בהם את הכספים שנתקבלו לה כאמור, והעמלות שישולמו לקרן.

(ג) מעביד רשאי לנכות משכרו של עובד זר וזלך מסכום הפיקדון שהוא שילם, בשיעור שלא יעלה על שיעור שקבע השר כאמור בסעיף קטן (א) ושלא יעלה על שליש מסכום הפיקדון.

דבריו הסבר

של העובדים הזרים להוציא סכום קבוע לזכות העובד לשם הפקדה בקרן. הפקדת הכספים בקרן עיקרה:

– הבטחה לעובד כי בתום עבודתו בישראל יקבל בארץ מוצאו סכום כסף אשר יאפשר לו לרכוש זכויות סוציאליות;

– כספי הפיקדון יהיו חיסכון קצר מועד המתאים למשך שהייתו החוקית של העובד בישראל ויהא בפרעונו המותנה ביציאתו מהארץ כדי להוות תמריץ חיובי לעובד הזר ליציאתו מישראל בתום תקופת ההיתר ולבסוף ההפקדה לקרן גזת תצמצם את הפערים בעלויות ההעסקה של עובדים זרים לעומת עובדים מקומיים.

הפקדה בקרן

שתי האגרות יחולו לגבי עובדים זרים המועסקים בכל מגזרי המשק ויסייעו למימון העלויות הכרוכות בשהיית העובדים הזרים בישראל. עם זאת רשאי שר הפנים, בהסכמת שר העבודה והרווחה ושר האוצר, ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, לפטור או לקבוע שיעור מופחת של אגרות לגבי עובדים סיעודיים המועסקים במשקי בית פרטיים וכן לגבי עובדים במגזרים מיוחדים ובסוגים שייקבעו בתקנות, למשל מומחים למיניהם.

לסעיף ו.א

ההצעה להסמיך את שר העבודה והרווחה ואת שר האוצר להקים קרן לעובדים זרים ולחייב את המעסיקים

(ד) עובד זר זכאי לקבל את הכספים ששולמו בעדו לקרן בתוספת הרווחים שנצברו עליהם, בניכוי דמי ניהול ובניכוי מס כדין בתום שלושה חודשים לאחר שעזב את ישראל, למעט יציאה זמנית מישראל והכל בהתאם להוראות ולתנאים שקבע שר העבודה והרווחה כאמור בסעיף קטן (א).

(ה) למרות האמור בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] –

- (1) סכומים שהופקדו בקרן בהתאם לפרק זה יראו אותם כהכנסה בידי העובד הזר במועד שבו התקבלו על ידו;
- (2) כספים שנצברו לעובד הזר בקרן יוטל עליהם מס הכנסה בשיעור סופי של 15% בלא זכות לפטור, ניכוי או קיזוז כלשהם.

(ו) על מעביד ששילם כספי פיקדון לגבי עובד זר לפי סעיף זה לא יחולו, לגבי התקופה שבעדה הופקדו הכספים ועד גובה הסכום שהופקד –

- (1) הוראות הסכם קיבוצי או צו הרחבה כמשמעותם בחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957,⁴⁵ בדבר תשלומים לקרן פנסיה או לקופת תגמולים, או בדבר תשלום פיצויי פיטורין;

- (2) הוראות חוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963.⁴⁶

(ז) שר העבודה והרווחה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות בדבר –

- (1) תנאים ודרכים להעברת כספי הפיקדון לעובד הזר בהתאם לסעיף קטן (ד), לרבות הפקדתם בחשבון בנק של העובד הזר מחוץ לישראל;

(2) השימוש בכספים שלא הוצאו על ידי העובדים הזרים מהקרן, בתוך תקופה שתיקבע כאמור ושלא תפחת, לגבי כל עובד זר, משנתיים מיום תום תקופת אשרת העובד הזר שניתנה לו או לגביו, למטרת רווחתם של עובדים זרים בישראל כפי שיקבע;

(3) סוגי מקרים ותנאים שבהתקיימם יהיה עובד זר רשאי לקבל את כספי הפיקדון כולם או חלקם, אף לפני המועד האמור בסעיף קטן (ד) או אף בישראל;

(4) פטור מתשלום הפיקדון או תשלום מופחת של הפיקדון לגבי עובד זר סיעודי המועסק בידי יחיד, וכן לסוגי עובדים כפי שייקבע כאמור; ניתן פטור או נקבע תשלום מופחת, לא ינכה המעביד משכרו של העובד הזר לפי סעיף קטן (ג) או ינכה שיעור מופחת באופן יחסי לתשלום המופחת לפי הענין;

⁴⁵ ס"ח התשי"ז, עמ' 63.

⁴⁶ ס"ח התשכ"ג, עמ' 136.

(5) הדרכים והמועדים לתשלום הכספים על ידי המעביד לקרן ולניכויים מהעובד הזר, כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ג).

(ח) הסכום האמור בסעיף קטן (א) יעודכן ב־1 בינואר של כל שנה לפי שיעור עליית השכר הממוצע בהגדרתו בסעיף 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995⁴⁷, לעומת השכר הממוצע כפי שהיה ב־1 בינואר שלפניו; שר העבודה והרווחה יפרסם ברשומות הודעה בדבר סכום הפיקדון כפי שעודכן לפי סעיף קטן זה.

(5) לפני סעיף 2 תבוא הכותרת: "פרק ה': עבירות, עונשין ופיקוח";

(6) בסעיף 2 -

(1) האמור בו יסומן "(א)" ובו, בסיפה, במקום "דינו - קנס כאמור או מאסר שישה חודשים" יבוא "דינו מאסר שישה חודשים או קנס פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁴⁸, וקנס נוסף פי ארבעה מהקנס הקבוע בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לעובד, לכל יום שבו נמשכת העבירה";

(2) בסופו יבוא:

"(ב) מי שעשה אחד מאלה -

(1) העביד עובד זר, בלי שהמציא אישור רפואי כנדרש לפי הוראות סעיף 1א;

(2) העביד עובד זר בלי שהתקשר עמו בחוזה עבודה בכתב בהתאם להוראות סעיף 1ג;

(3) העביד עובד זר בלי שהסדיר לעובד הזר ביטוח רפואי בהתאם להוראות סעיף 1ד, או ניכה משכרו של העובד הזר סכום העולה על השיעור שנקבע בתקנות לפי אותו סעיף;

(4) העביד עובד זר בלי שהעמיד לשימושו מגויים הולמים בהתאם להוראות סעיף 1ה או ניכה משכרו של העובד הזר סכום העולה על השיעור שנקבע בתקנות לפי אותו סעיף;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפסקה (6):

אי מסירת פרטים בדבר תשלומים וניכויים משכר העבודה לעובד זר.

יצוין כי האפשרות להטלת עונש מאסר נקבעה אך ורק על מי שמעסיק בעסק או במשלח יד להבדיל ממעביד המעסיק עובד זר במשק בית פרטי.

עוד מוצע לעבות את המנגנון הקיים בחוק לעבירות נמשכות ולהתאימו לעבירות הנוספות.

ולבסוף מוצע בפסקה (ג) להטיל אחריות פלילית גם על מי שמטפל, על פי חוזה קבלנות, כמשמעותו בחוק חוזה קבלנות, התשל"ד-1974, בהסדרת חובות מסוימות של מעביד על פי התיקון המוצע או על פי חיקוק אחר, תוך הפרתן של חובות אלה.

מוצע לסווג את העבירות על החוק על פי חומרתן לשתי קבוצות וזאת לענין גובה הקנסות המוטלים:

- קנס ששיעורו כיום הוא 77,200 שקלים חדשים יוטל על עבירה של העסקת עובד זר שלא כדין ועל פגיעה בזכות מזכויותיו של העובד הזר כפי שהן מפורטות בסעיף המוצע;

- קנס ששיעורו 38,600 שקלים חדשים יוטל על עבירות שכרוכות בפיקוח ובבקרה על החוק - אי שמירת עותק מחוזה העבודה ואי עמידה בחובות הריווח - וכן

⁴⁷ ס"ח התשנ"ה, עמ' 210; התשנ"ו, עמ' 382.

⁴⁸ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(5) לא החזיק בהתאם להוראות סעיף וו, עותק של חוזה עבודה או תרגום לעברית ממנו במקום כאמור באותו סעיף או שלא מסר הודעה כאמור באותו סעיף;

(6) לא העביר למדור התשלומים דין וחשבון או מסמך אחר במועד או באופן הנדרש לפי הוראות סעיף וט;

(7) לא מסר לעובד הזר פירוט שכר העבודה ששולם והסכומים שנוכו מהשכר, לפי הוראות סעיף 24 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958⁴⁹;

(8) העביד עובד זר בלי שהפקיד בעבורו בקרן את מלוא כספי הפיקדון לפי הוראות סעיף ויא;

(9) ניכה משכרו של העובד הזר בניגוד להוראות סעיף 25 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958;

דינו -

(א) לגבי עבירה לפי פסקאות (5), (6) או (7) - כפל הקנס האמור בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וקנס נוסף פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לעובד, לכל יום שבו נמשכת העבירה;

(ב) לגבי עבירה לפי פסקאות (1), (2), (3), (4), (8) או (9) - פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, וקנס נוסף פי ארבעה מהקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, לעובד, לכל יום שבו נמשכת העבירה; ואולם אם נעברה העבירה כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב) לגבי עובד זר שהועסק במסגרת עסקו או משלח ידו של המעביד, דינו - קנס כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), לפי הענין, או מאסר שישה חודשים;

(ג) קבלן שטיפל על פי חוזה קבלנות, כמשמעותו בחוק חוזה קבלנות, התשל"ד-1974⁵⁰, שנעשה עם מעביד של עובד זר, בהסדרת העניינים האמורים בסעיף וא, כולם או חלקם, ולא הסדיר כראוי את העניינים האמורים לפי הוראות סעיף וא, או שטיפל כאמור בהסדרת תנאי העבודה של עובדים זרים, לרבות תשלום שכר עבודה ותשלומים נלווים, ופעל בענין זה תוך הפרת הוראות כל חיקוק, דינו - מאסר או קנס כקבוע בסעיף זה או בחיקוק שהוראתו הופרה, לפי הענין, כאילו היה מעבידו של העובד הזר.

(7) במקום סעיף 5 לחוק יבוא:

5. (א) נושא משרה חייב לפקח ולעשות כל שאפשר למניעת עבירות כאמור בסעיפים 2 עד 4 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר את חובתו כאמור, דינו - קנס כקבוע בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977; לענין סעיף זה, "נושא משרה" - מנהל פעיל בתאגיד, שותף, למעט שותף מוגבל, ופקיד שחובתו מטעם התאגיד היא לפעול לקיום חובות התאגיד לפי הסעיפים האמורים.

"אחריות נושא משרה

⁴⁹ ס"ח התשי"ח, עמ' 86.

⁵⁰ ס"ח התשל"ד, עמ' 110.

(ב) נעברה עבירה לפי סעיפים 2 עד 4 בידי תאגיד, חוקה היא שנושא משרה הפר חובתו האמורה בסעיף זה, אלא אם כן הוכיח שנהג בלא מחשבה פלילית ובלא רשלנות ושעשה כל שאפשר כדי למנוע את העבירה.

הגנה על מתלונן

א5. (א) לא יפגע מעביד בשכרו של עובד זר, בקידומו בעבודה או בתנאי עבודתו, ולא יפטרו מהעבודה מחמת תלונה או תביעה שהגיש העובד הזר בתום לב על הפרת הוראה מהוראות חוק זה או על אי קיום חובה מחובותיו של המעביד כלפי העובד, או מחמת שמסר מידע בענין כאמור, או מחמת שסייע בתום לב לעובד אחר בקשר לתלונה או לתביעה כאמור.

(ב) העובר על הוראות סעיף קטן (א), דינו - כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

סמכויות פיקוח

6. (א) לשם פיקוח על ביצוע הוראות חוק זה או תקנות על פיו, רשאי עובד, כמשמעותו בסעיפים 73 או 74 לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959 (להלן - מפקח) -

(1) לדרוש ממעביד, מלשכה פרטית כמשמעותה בחוק שירות התעסוקה, מאדם שפועל מטעמו של המעביד או בעבורו, או מעובדו של המעביד מידע ומסמכים הנוגעים לביצוע הוראות חוק זה;

(2) להיכנס בכל עת סבירה ללשכה פרטית או למקום עבודה שיש יסוד סביר להניח שהוא מקום עבודה של המעביד או של עובד או שהוא מקום מגוריו של עובד זר.

דברי הסבר

הסעיף המוצע, שנושג בצדו, בא להעניק הגנה למתלונן או למי שסייע למתלונן שהוא עובד זר.

מסקה (7):

לסעיף 5 המוצע

סעיף 5 לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:

"אחריות תאגיד

5. נעברה עבירה לפי סעיפים 2 עד 4 בידי תאגיד, יואשם בעבירה כאמור גם כל אדם שבשעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל או שותף - למעט שותף מוגבל - או פקיד באותו תאגיד ואחראי לענין הנדון, אם לא הוכיח שהעבירה נעברה שלא בידיעתו ושנקט את כל האמצעים הסבירים למניעתה."

הנוסח המוצע, הבא להחליף את סעיף 5 הקיים, תואם את העקרונות שנקבעו בחלק הכללי של חוק העונשין, התשל"ז-1977.

לסעיף 5א המוצע

המציאות מלמדת כי במקרים שבהם פנו עובדים זרים לבירור זכויותיהם, או במקרים שבהם התלוננו על קיפוח בתנאי עבודתם, מצאו עצמם העובדים מפורטים מהעבודה.

לסעיף 6 המוצע

סעיף 6 לחוק כנוסחו היום קובע לאמור:

"פיקוח

6. הוראות הסעיפים 73 עד 76 לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959, יחולו גם לגבי פיקוח לענין חוק זה."

מוצע לקבוע את סמכויות הפיקוח בחוק עצמו, ולהוסיף להן גם את הסמכות לתפוס מסמכים וחפצים הקשורים לעובד הזר וסמכות כניסה למגורי העובד הזר, לצורך בדיקת תנאי מגוריו; כן הוספו סמכויות עיכוב לצורך חקירת עד ברוח זו: הוראות הקבועות בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ז-1996.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירה לפי הוראות חוק זה רשאי
מפקח -

- (1) לחקור אדם שלדעתו קשור לביצוע עבירה כאמור, או
שיש לו או עשוי להיות לו מידע עליה;
(2) לתפוס חפץ או מסמך הקשור לביצוע עבירה
כאמור.

(ג) על חקירה לפי סעיף קטן (ב1) יחולו הוראות סעיפים 2
ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות), ועל דבר שנתפס לפי
סעיף קטן (ב2) יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין
הפלילי (מעצר וחידוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969⁵¹.

(ד) היה למפקח יסוד סביר לחשד שנעברה עבירה לפי חוק
זה, תהיה לו סמכות העיכוב לפי סעיף 68(א) לחוק סדר הדין הפלילי
(סמכויות אכיפה, מעצרים), התשנ"ו-1996⁵², למעט הסמכות לזמן
את העד למשטרה; סירב המעוכב להיענות לבקשת העיכוב רשאי
המפקח להשתמש בכוח סביר ובלבד שלא יהיה בשימוש בכוח כדי
לגרוע למעוכב חבלה; היה הזיהוי בלתי מספיק או היה חשש כי
המעוכב יימלט, ימסור המפקח את המעוכב לשוטרי; על עיכוב לפי
סעיף קטן זה יחולו הוראות סעיפים 72(א) ו-74 לחוק המעצרים;
לא יעשה מפקח שימוש בסמכות לפי סעיף זה אלא אם כן קיבל
הכשרה מתאימה, לענין שימוש בסמכויות האמורות.

(8) לפני סעיף 7 יבוא:

"פרק ו': הוראות שונות

א6. נכרת הסכם בין ממשלת ישראל לבין מדינת חוץ או רשות של
מדינת חוץ בענין שסעיפים וד ו-וה דנים בו רשאי שר העבודה
והרווחה, בהסכמת שר המשפטים ובאישור ועדת העבודה והרווחה
של הכנסת, להתקין תקנות לשם ביצוע ההסכם אף בסטיה
מהוראות שבפסקאות האמורות ובלבד שתקנות אלה יחולו רק על
עובדים זרים שההסכם חל עליהם, ולא יהא בתקנות לפי סעיף זה
כדי לגרוע מזכויות העובד.

הסכם עם
מדינת חוץ

ב6. תקנות ששר העבודה והרווחה רשאי להתקין לפי סעיפים א6,
וד, וה, וז, וח ו-וט יותקנו לאחר התייעצות עם ארגון העובדים
שעם חבריו נמנה המספר הגדול ביותר של עובדים מאורגנים
בישראל, ועם ארגוני מעבידים שהם לדעת שר העבודה והרווחה
יציגים ונוגעים בדבר.

חובת התייעצות

דברי הסבר

לענין ביטוח רפואי ומגורים של עובדים זרים, ובתנאי
זכויות העובדים הזרים לפי התקנות לא יהיו פחותות
מזכויותיהם על פי הדין.
תקנות אלה טעונות גם הסכמת שר המשפטים
ואישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת.

לסעיף א6 המוצע
מוצע לאפשר לשר העבודה והרווחה ליישם בתקנות
הסדרים אחרים מאלה המפורטים בהצעת חוק זו, וזאת

⁵¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 1284.

⁵² סי"ח התשנ"ז, עמ' 338.

36. (א) סעיפים וב עד ויא וסעיף 6 לא יחולו לגבי עובד זר שפרק ו' לחוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה) התשנ"ה-1994⁵³, חל עליו.

(ב) שר העבודה והרווחה רשאי, באישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, לקבוע הוראות בדבר אי תחולת טעיפים וא עד ויא וסעיף 6, כולם או מקצתם, על עובד זר המועסק בעבודה, במקצוע או בענף שקבע דרך כלל או לסוגים, למקרה מסוים, בתנאים שקבע או שהורה, לפי הענין; הוראות כאמור לענין אי-תחולת סעיף ויא(ז) ייקבעו בהסכמת שר האוצר, ולענין סעיף וי - גם בהסכמת שר הפנים.

(9) בסופו יבוא:

"תוספת"

(סעיף 1)

שחפת, דלקת כבד, עגבת, זיבה, איידס.

33. בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959 -

(1) במקום סעיפים 32 עד 35 יבוא:

32. (א) בחוק זה, "עובד זר" - עובד או אדם העומד להתקבל לעבודה כעובד, שאינו אזרח ישראלי או תושב ישראלי.

(ב) לא יקבל אדם עובד זר לעבודה, אלא אם כן אישר שירות התעסוקה בכתב את העסקתו של העובד הזר אצל אותו מעביד, ובהתאם לתנאי האישור; האישור האמור יכול שיהיה למכסה מסוימת של עובדים זרים שיועסקו אצל אותו מעביד או לפי רשימה שמית, הכל לפי החלטת שירות התעסוקה באישור שר העבודה והרווחה.

(ג) הוראות סעיף זה לא יחולו על העסקתו של עובד מסוג ששר העבודה והרווחה ושר הפנים קבעו לפי סעיף 2(ג) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ג-1952.

(ד) הוראות סעיף זה אינן גורעות מהוראות חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952.

דבריו הסבר

לסעיף קטן (ב):

מוצע להסמיך את שר העבודה והרווחה, בהסכמת שר האוצר ובאישור ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, להוציא עובדים זרים על פי סיווגים של מקצוע, ענף או סוגים, מתחולת סעיפים וא עד ויא וסעיף 6 לתיקון המוצע, לדוגמה: מרצים, עובדים בשנת שבתון, מהנדסים וכיו"ב.

לסעיף 26

לסעיף קטן (א): מוצע כי סעיפים וא עד ויא, וסעיף 6 להצעה לא יחולו על עובדים כאמור בפרק ו' לחוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה) התשנ"ה-1994, זאת לאור ההסדרים המיוחדים לעובדים פלסטינאים עובדים בישראל.

ס"ח התשנ"ה, עמ' 66.

33. אין באמור בסעיף 32 כדי לגרוע מסמכותו של שירות התעסוקה לתווך בין מעבידים לבין דורשי עבודה לפי סעיף 2. *
34. (א) שר העבודה והרווחה רשאי לקבוע –

(1) תנאים למתן האישור של שירות התעסוקה להעסקת עובד זר לפי סעיף 32, לרבות בענינים אלה:

- (א) סוג העבודה שבה יועסק העובד הזר;
(ב) קיום חובות המעביד כלפי העובדים הזרים שהוא מעסיק;
(ג) קיום הוראות לפי חוק עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים) התשנ"א-1991 (להלן – חוק עובדים זרים);

(2) הוראות בדבר חובת מעביד המבקש אישור העסקת עובד זר כאמור בסעיף 32, להגיש לשירות התעסוקה או לגוף אחר שיקבע השר דוגמת חוזה עבודה שנערך לפי סעיף 11 לחוק עובדים זרים, שעל פיו יועסקו העובדים הזרים שלגביהם מבקש האישור, ובדבר אי מתן היתר על ידי שירות התעסוקה, אם נוכח שנוסח חוזה העבודה אינו תואם את הוראות חוק עובדים זרים או כל דין אחר;

(ב) לא קיים מעביד תנאי שנקבע לפי סעיף קטן (א) או הוראה לפי חוק עובדים זרים או חובה החלה עליו כלפי עובדיו, רשאי שירות התעסוקה, לאחר שנתן למעביד הזדמנות להשמיע את טענותיו בפניו, לבטל את האישור שניתן למעביד להעסקת העובדים הזרים, כולם או חלקם, וכן לסרב, מטעם זה בלבד, לבקשת המעביד לאשר העסקתם של עובדים זרים למשך תקופה שלא תעלה על שנה אחת.

דברי הסבר

זוה לשונם של סעיפים 32 עד 35, סעיף 61 וסעיף 78 לחוק שירות התעסוקה:

“זיקת חובה ללשכה ותיווכה

32. (א) בענפי העבודה, במקצועות ובעבודות המפורטים בתוספת השניה לא יקבל אדם עובד, ולא יתחיל אדם לעבוד אצל מעביד, אלא אם העובד נשלח על-ידי לשכת שירות התעסוקה וניתן ממנה על כך אישור בכתב.

(ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו על עובד שתפקידו בעיסוק הנדון הוא תפקיד של ניהול או של הנהלת עבודה, או שנדרשת ממנו בתפקידו זה השכלה גבוהה או מידה של אמון אישי, ולא על עובד שייקבע בתקנות.

סעיף 33 לפסקאות (1) עד (3), (6), (7) ו-(9) עד (11) בחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959 (להלן – חוק שירות התעסוקה), לא קיימת עוד זיקת החובה לשירות התעסוקה של עובדים אזרחי ישראל או תושביה, אולם זיקת החובה קיימת לגבי העסקת עובדים זרים. בעקבות ביטול זיקת החובה כאמור, מוצעים תיקוני ההתאמה הנדרשים.

עוד מוצע בסעיף 32 לחוק שירות התעסוקה המוצע וכן בסעיף 78 לחוק האמור – לבטל את ההוראות המטילות אחריות פלילית על עובד זר שלא נזקק לשירות התעסוקה בשליחה לעבודה.

שירות התעסוקה מטפל בעובדים הנמצאים בישראל, ישראלים וזרים כאחד, ואין זה מעשי לדרוש זיקה בין השירות לבין עובד זר בשלבים לקראת כניסתו לישראל לשם עבודה בה, בעודו בארץ מוצאו.

הארכת אישור 35. בוטל האישור להעסקת עובדים זרים כאמור בסעיף 34(ב), רשאי שירות התעסוקה ליתן למעביד אישור זמני להמשיך העסקתם במשך תקופה מסוימת שקבע שירות התעסוקה ושלא תעלה על שלושה חודשים, אם נוכח שירות התעסוקה שהדבר ירוש לשם הגנה על העובדים ובהתחשב בנסיבות ביטול האישור.

(2) בסעיף 36 -

(א) בסעיף קטן (א), הקטע המתחיל במילה "למעט עובד" והמסתיים במילים "על פי הסעיף האמור" - יימחק.

(ב) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א1) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו -

(1) על מי שזקוק לעובד שאינו עובד זר, לתפקיד של ניהול או של הנהלת עבודה או שנדרשת מן העובד בתפקיד הנדרש השכלה גבוהה או מידה מיוחדת של אמון אישי;

(2) על עובדים או סוגי עובדים שקבע השר."

(ג) בסעיף קטן (ב), במקום "סעיף קטן (א)" יבוא "סעיף קטן (א1)";

(ד) אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ד) שר העבודה והרווחה רשאי, בתקנות, לשנות את התוספת השניה."

(3) סעיף 61 - בטל;

דברי הסבר

(ג) לענין סעיף זה -

"עובד" - לרבות חבר בחבורת עובדים, בין שהיא תאגיד ובין שאינה תאגיד, המקבלת עליה את ביצוע עבודות הכפיים בלבד.

(ד) עבודות ומקצועות שאין בהם חובת זיקה ללשכת שירות התעסוקה על פי סעיף זה, רשאית לשכת שירות התעסוקה לתווך בהם בין מעבידים לדורשי עבודה.

שינויים בתוספת השניה

33. שר העבודה רשאי בתקנות, לשנות פסקאות 1-12 לתוספת השניה.

מטור מזיקה ללשכה לגבי בני משפחה

34. סעיף 32 לא יחול במקרה שהעומד להתקבל כעובד או כן-זוגו והזקוק לעובד או כן-זוגו הם בני משפחה, כמפורש בתקנות, והזקוק לעובד מסר ללשכת שירות התעסוקה הודעה בכתב על כוונתו לקבל את העובד, בצירוף ראיות על יחסי המשפחה, אלא אם הלשכה הודיעה לו תוך שלושה ימים ממסירת ההודעה והראיות, שאין הראיות מוכיחות יחסי משפחה לפי סעיף זה.

חילוקי דעות בשאלת זיקת חובה

35. נתעוררו חילוקי דעות בדבר תחולתם של הסעיפים 32 ו-34 לגבי אדם פלוני, רשאי עובד השירות שהורשה לכך על ידי מנהל השירות, או אדם הזקוק לעובד, או עובד הנוגע בדבר, לבקש את הכרעת בית-דין אזורי כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 (להלן - בית-דין אזורי), והוא יכריע הכרעה סופית לאחר שנתן לכל הצדדים הזדמנות להשמיע טענותיהם.

תחולת הוראות

35א. סעיפים 32 עד 35 יחולו רק לגבי עובד או אדם העומד להתקבל כעובד, שאינו אזרח ישראלי או תושב ישראלי.

הוראת מעבר

61. אדם המבקש להיות רשום בלשכת שירות התעסוקה כבעל מקצוע שסעיף 32(א) חל עליו, והוכיח ללשכת שירות התעסוקה, כי בשנים-עשר החודשים שקדמו לתחילתו של חוק זה עבד לפחות 75 ימים בתור בעל מקצוע באותו מקצוע, לא יחול עליו סעיף 46 אלא בתום שנה מיום תחילתו של חוק זה.

(4) במקום סעיף 66 יבוא:

66. לשכה פרטית לא תדרוש, לא תגבה ולא תקבל תשלום כלשהו במישרין או בעקיפין בישראל או בחוץ לארץ, ממבקש עבודה או מאדם אחר הפועל בענינו של מבקש העבודה בישראל או בחוץ לארץ בתיווך עבודה.

(5) בסעיף 68, לפני "רשאי" יבוא "או לא קיים הוראה מהוראות חוק עובדים זרים";

(6) בסעיף 73, בסיפה, במקום "אנשים בעבודה או במקצוע" יבוא "עובדים שסעיף 32 חל עליהם";

(7) סעיף 78 – בטל;

(8) האמור בסעיף 80 יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) לשכה פרטית שדרשה שגבתה או שקיבלה תשלום כלשהוא בניגוד להוראות סעיף 66, דינה – כפל הקנס הקבוע בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977";

(9) בסעיף 90, במקום "33, 34" יבוא "36(ד)";

(10) בסעיף 91, מספר הסעיף "35" – יימחק;

(11) בתוספת 2, מתחת לכותרת "תוספת 2" במקום "(סעיף 32)" יבוא "(סעיף 36)".

34. בחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 – תיקון חוק הכניסה

(1) בסעיף 2, בסופו יבוא:

"(ג) אשרה ורשיון ישיבה לעובד זר כהגדרתו בסעיף 32(א) לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959, יינתן בהסכמת שר העבודה והרווחה או מי שהוא הסמיך לכך ורשאים שר הפנים ושר העבודה והרווחה להחליט כי על עובדים זרים בתפקידים מסוימים או על סוגי עובדים שקבעו, מתן אשרה או רשיון ישיבה אינו טעון הסכמה כאמור";

ד ב ר י ה ס ב ר

האיסור בדבר גביית כספים מאת מבקש העבודה מעוגן באמנות בין-לאומיות כמו גם הדרישה באמנות אלה לנקוט צעדים כדי למנוע ניצול ועושק של עובדים זרים.

מוצע לקבוע כי דרישה, גביה או קבלת תשלום בניגוד להוראה המוצעת היא עבירה פלילית שבצדה קנס.

זהה לשונו של סעיף 66 לחוק שירות התעסוקה:

"איסור גביית תשלום ממבקש עבודה

66. לשכה פרטית לא תדרוש ולא תגבה תשלום, במישרין או בעקיפין, בעד שירותיה או הוצאותיה ממבקש העבודה, ומעביד ששילם ללשכה פרטית תשלום כאמור לא ידרוש ולא יגבה אותו מהעובד במישרין או בעקיפין."

קבלת עבודה בניגוד לחוק

78. מי שהתחיל לעבוד אחרי תחילתו של חוק זה שלא בהתאם לסעיף 32, דינו – הקנס הקבוע בסעיף 61(א1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

לפסקאות (4) ו-(8)

סעיף 66 לחוק שירות התעסוקה מטיל איסור על לשכה פרטית לדרוש ולגבות תשלום מאת העובד בעבור תיווך העבודה.

המציאות מלמדת כי עובדים זרים מתחייבים לא אחת במדינותיהם ובישראל כלפי סוכנויות תיווך סכומי עתק בעבור פעולות הקשורות לעבודתם.

בישראל קיימות לשכות פרטיות המהוות "צינור" להעברת סכומים משכרו של העובד לאותן סוכנויות בחוץ לארץ וכן מקבלות לשכות פרטיות סכומים מאת הסוכנויות הזרות כשלמעשה סכומים אלה נגבים מאת העובד הזר מבקש העבודה.

(2) בפרק שלישי, לפני סעיף 11 יבואו הוראות שונות:

10א. (א) לא יינתן רשיון ולא תינתן אשרה לעובד זר לפי סעיף 2 אלא אם כן הומצא אישור רפואי כמשמעותו בסעיף 1א(1) לחוק עובדים זרים (איסור העסקה שלא כדין והבטחת תנאים הוגנים), התשנ"א-1991, ושולמו האגרות לפי סעיף וי לחוק האמור.

תנאים למתן
אשרה ורשיון
לעובד זר

(ב) שר הפנים רשאי לפטור עובד זר מהמצאת אישור רפואי; פטור לפי סעיף זה יכול שיהיה אישי או לסוגי עובדים זרים ובלבד שפטור לגבי סוגי עובדים זרים יינתן בהתייעצות עם שר הבריאות ועם שר העבודה והרווחה;

(3) בסעיף 14, בסופו יבוא:

"(6) הוראות לענין הפעלת סמכויות לפי חוק זה בנוגע לעובד זר כהגדרתו בסעיף 32(א) לחוק שירות התעסוקה, התשי"ט-1959, בהתייעצות עם שר העבודה והרווחה;"

35. תחילתו של חוק זה בתום שלושה חודשים מיום פרסומו. תחילה

פרק י"ב: שונות

36. בחוק מינהל מקרקעי ישראל, התש"ך-1960,⁵⁴ אחרי סעיף 4ד יבוא:

תיקון חוק
מינהל מקרקעי
ישראל

4טו. השרים רשאים לקבוע אגרות לענין חוק זה, לרבות כל ענין הקשור למתן מידע או כל פעולה הקשורה לביצוע עסקאות או כהכנה לביצוען, וכן רשאים הם לקבוע על מי מוטלת חובת תשלום אגרה לפי סעיף זה.

אגרות

37. בחוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת 1998 (תיקוני חקיקה) התשנ"ח-1998,⁵⁵ בסעיף 34 -

תיקון חוק
להגברת הצמיחה
והתעסוקה ולהשגת
יעדי התקציב
לשנת 1998
(תיקוני חקיקה)

(1) בסעיף קטן (א) -

(א) בפסקה (2), אחרי "בשנת 1999" יבוא "ובשנת 2000";

(ב) בפסקה (3), במקום "בשנת 1999" יבוא "בשנים 1999 ו-2000";

(2) בסעיף קטן (ג), בפסקה (2), אחרי "בשנת 1999" יבוא "ובשנת 2000".

דבריו

כי אשרה או רשיון לעובד זר יינתנו בהסכמת שר העבודה והרווחה או מי שהסמיך לכך. מוצע להסמיך את השרים לפטור עובדים זרים בתפקידים מסוימים או סוגי עובדים זרים מהתניית קבלת אשרה או רשיון בהסכמת שר העבודה והרווחה.

לפסקה (2)

הוראת סעיף 10א מוצעת לאור סעיפים 10 ו-11 המוצעים בחוק עובדים זרים והנחתים קבלת עובד זר לעבודה בישראל בהמצאת אישור רפואי ותשלום אגרות.

סעיף 36 מינהל מקרקעי ישראל מאפשר לכלל החוכרים לקבל, בלא תשלום, מידע על

לפסקה (5)

מוצע לתקן את סעיף 68 לחוק שירות התעסוקה כך שתיוסף הוראה בדבר סמכות שר העבודה והרווחה לבטל או להגביל היתר או רשיון של לשכה פרטית במקרים שבהם הלשכה בפועל כמעביד מפרה הוראה בחוק עובדים זרים.

סעיף 34 לפסקה (1)

סעיף 2 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן - חוק הכניסה), קובע את סוגי האשרות והרשיונות ששר הפנים מוסמך להעניק למי שנכנס לישראל ואינו אזרח ישראל, מוצע להוסיף לסעיף האמור

⁵⁴ סי"ח התש"ך, עמ' 57.

⁵⁵ סי"ח התשנ"ח, עמ' 48; התשנ"ט, עמ' 90.

(1) בסעיף 2 -

(1) בכותרת השוליים, במקום "בשנים 1997 עד 2001" יבוא "בשנים 1997 עד 1999";

(2) בסעיף קטן (א), במקום "(בסעיף זה - הגרעון הכולל)" יבוא "(להלן - הגרעון הכולל)";

(3) סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) - בטלים.

(2) אחרי סעיף 2 יבוא:

3. (א) בשנת התקציב 2000 לא יעלה הגרעון הכולל על 2.5% מן
תקרת הגרעון
בשנים 2000
התמ"ג.
עד 2003

(ב) בשנות התקציב 2001 ו-2002 תקבע הממשלה את שיעור הגרעון הכולל מן התמ"ג בהתבסס על שיעורי הצמיחה החזויים, ובלבד שמדי שנה יפחת שיעור הגרעון הכולל בלפחות 0.25 נקודות אחוז ביחס לשיעור הגרעון שנקבע לפי חוק זה לשנה שקדמה לה; הממשלה תודיע לכנסת על שיעור הגרעון שקבעה לפי סעיף זה עם הנחת תקציב המדינה.

(ג) בשנת התקציב 2003 לא יעלה הגרעון הכולל על 1.5% מן התמ"ג.

39. בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁵⁷, בסעיף 8 -

(1) בסעיף קטן (א), בסופו יבוא "ובלבד שבשעה שהמפעל העסקי מוציא או מתחייב להוציא סכום כלשהו, ההפרש בין הוצאותיו בפועל לבין הכנסותיו בפועל (להלן - ההפרש) אינו עולה על 5% מתקציב ההוצאה הכולל לאותה שנת כספים";

תיקון חוק
יסודות התקציב

ד ב ר י ה ס ב ר

תיירותי מאושר באזור פיתוח א' שתכנית ההשקעה אושרה לו בשנים אלה. מוצע להאריך את תוקף ההוראה המיוחדת גם לגבי תכניות כאמור שאושרו בשנת 2000. סעיף 38 סעיף 2 לחוק הפחתת הגרעון, התשנ"ב-1992, קובע את אופן הפחתת הגרעון הכולל בתקציב המדינה בלא מתן אשראי (להלן - הגרעון הכולל). בשנות התקציב 1997 עד 2001, זאת בדרך של קביעת תקרה לשיעור הגרעון הכולל מתוך התוצר המקומי הגולמי (התמ"ג).

תקרת הגרעון בשנת התקציב 2000 נקבעה בחוק לשיעור של 1.75% מן התמ"ג, ולשנת התקציב 2001 - לשיעור של 1.5% מן התמ"ג.

תקרת הגרעון שנקבעה בחוק לשנת התקציב 1999 ושלפיה הוכן תקציב המדינה לשנת 1999, היא בשיעור של 2% מן התמ"ג, ואולם לפי אומדני החשב הכללי במשרד האוצר מסתמנת, ככל הנראה, סטיה מיעד הגרעון, וזה צפוי להגיע לשיעור של כ-3%. לאור סטיה אפשרית זו מיעד הגרעון, מוצע לתקן את תוואי הפחתת

וזכויותיהם בקרקע בלא כל הגבלה. כן ניתן לקבל ממינהל מקרקעי ישראל בלא תשלום שומה על עלות דמי ההיתר שיגבה המנהל בעת הגשת בקשה לתוספת בניה. מתן שירותים כאמור בלא תשלום מביא לפניות רבות מאוד, מיותרות בחלקן, הגורמות עומס רב המכביד על פעולות מינהל מקרקעי ישראל, וכפועל יוצא מכך - מונעות מתן שירות יעיל. גביית אגרות, בדומה לאגרות הנגבות בלשכות רישום המקרקעין, תציב בפני הפונים מחיר לבקשותיהם ותוביל לכך שהפניות יהיו על פי הצורך בלבד.

סעיף 37 החוק להגברת הצמיחה והתעסוקה ולהשגת יעדי התקציב לשנת 1998 (תיקוני חקיקה), התשנ"ח-1998, כפי שתוקן בשנת 1999, קובע שיעור מענק מיוחד (של 24% במקום 20%) לענין חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959, בנוגע למפעל תעשייתי ולבנין תעשייתי מאושרים באזור פיתוח א', שתכנית ההשקעה שאושרה להם בשנים 1998 או 1999 אינה עולה על 140 מיליון ש"ח, וכן בנוגע למפעל

⁵⁶ ס"ח התשנ"ב, עמ' 45; התשנ"ד, עמ' 42; התשנ"ז, עמ' 60.

⁵⁷ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60; התשנ"ה, עמ' 48.

"(א1)(1) חישוב ההפרש לפי סעיף קטן (א) ייעשה בחישוב רב שנתי מצטבר, כשההפרש בתום כל שנת כספים ייחשב כיתרת הפרש לתחילת שנת הכספים הבאה אחריה.

(2) לענין סעיף קטן (א), "הוצאה בפועל", "הכנסה בפועל" – הוצאה או הכנסה במזומן."

40. בחוק הקולנוע, התשנ"ט-1999,⁵⁸ בסעיף 11(ב), בסופו יבוא "ובלבד שהסכום שיוקצה לתקציב הקולנוע כאמור לא יעלה על 30 מיליון שקלים חדשים".

41. בחוק התקנים, התשי"ג-1953,⁵⁹ בסעיף 7, האמור בו יסומן (א) ואחריו יבוא:

"(ב) (1) בקביעת תקן, יאמץ המכון, ככלל, תקינה בין-לאומית אשר נהגת בקרב המדינות המפותחות; בקביעת תקן כאמור יובא בחשבון אופי הסחר בין ישראל למדינות העולם;

(2) כאשר קיימים תקנים שונים במדינות המפותחות, רשאי המכון לקבוע תקנים חלופיים, ובלבד שכל תקן שיקבע כאמור יתבסס במלואו על תקן בין-לאומי קיים;

(3) בנסיבות מיוחדות, כאשר יש הכרח לעשות כן בשל קיומם של תנאים ייחודיים למדינת ישראל, רשאי המכון לשנות תנאים מסוימים הקבועים בתקינה בין-לאומית כאמור בפסקאות (1) ו-(2), תוך פירוש הנימוקים לכך בדברי הסבר אשר יצורפו לתקן."

ד ב ר י ה ס ב ר

מוצע על כן, לקבוע תקרה לפער אפשרי בין ההוצאות שהתקבלו בפועל (במזומן) לבין ההכנסות שהתקבלו בפועל, וזאת כדי להבטיח עמידה במסגרת תקציב המדינה הכולל.

סעיף 40 סעיף 11(ב) לחוק הקולנוע, התשנ"ט-1999, קובע לאמור:

"במסגרת תחום תרבות יוקצה לתקציב הקולנוע סכום השווה לצירוף שניים אלה:

(1) 50% מסכום התמלוגים המועברים לאוצר המדינה לפי סעיף 100 לחוק זרשות השניה;

(2) 50% מסכום התמלוגים המועברים לפי סעיפים 6(ב) ו-16(ג) לחוק הבזק."

מוצע לתקן את סעיף 11(ב) הנ"ל כך שהתמיכה בתקציב הקולנוע כאמור בו לא תעלה על 30,000,000 ש"ח בשנה.

סעיף 41 בעולם קיימים ארגוני תקינה בין-לאומיים, ארגוני תקינה אזוריים ומכוני תקינה מקומיים. ארגוני התקינה הבין-לאומיים והאזוריים קובעים תקנים, תוך שיתוף מדינות רבות בהכנתם, כולל

הגרעון כך שתקרת הגרעון הכולל לשנת התקציב 2000 תיקבע לשיעור של 2.5% מן התמ"ג, וכן לקבוע את אופן הפחתת הגרעון הכולל בשנים הבאות כדלקמן:

לגבי שנות התקציב 2001 ו-2002 – תקרת הגרעון הכולל תיקבע בידי הממשלה בהתבסס על שיעורי הצמיחה החזויים לשנים אלה, ובלבד שמדי שנה יפחת שיעור הגרעון הכולל בלפחות 0.25 נקודות אחוז ביחס לשיעור הגרעון שנקבע לפי החוק לשנה שקדמה לה;

בשנת התקציב 2003 – שיעור הגרעון הכולל לא יעלה על 1.5% מן התמ"ג.

סעיף 39 חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985, קובע בסעיף 8 כללים לתקצוב מפעלים עסקיים. לענין זה נקבע כי תקציב מפעל עסקי ייקבע כתקציב "הוצאה מותנית בהכנסה", ואולם שלא כבתקציב הוצאה מותנית שבתקציב המדינה הרגיל, רשאי מפעל עסקי להוציא כספים גם בהתבסס על תקבולים עתידיים לפי ערך השירותים שניתנו או הנכסים שסופקו על ידו בפועל, דרך פעולה זו עלולה להביא בסופו של דבר ליצירת גרעון אם וככל שהתקבולים הפוטנציאליים שעל בסיסם בוצעה הוצאה לא יתקבלו בהכנסה בפועל.

⁵⁸ ס"ח התשנ"ט, עמ' 53.

⁵⁹ ס"ח התשי"ג, עמ' 30.

(1) בסעיף 17, אחרי "שאישר שר העבודה" יבוא "בהסכמת שר האוצר", והסיפה המתחילה במילים "המינוי יהיה לפי הכללים" – תימחק;

(2) אחרי סעיף 17 יבוא:

"דרכי מינויים 17א. מינויים של עובדי שירות התעסוקה כאמור בסעיפים 16 ו-17 של עובדי השירות יהיה לפי הכללים הקבועים למינוי עובדי המדינה, בשינויים שיאשרו שר העבודה והרווחה ושר האוצר על פי הצעת השירות";

(3) בסעיף 18, אחרי "תנאי עבודתם" יבוא "ושכרם", אחרי "כתנאי העבודה" יבוא "והשכר" ובמקום "מינהלת השירות באישור השר" יבוא "שר העבודה והרווחה ושר האוצר, בהתייעצות עם מינהלת השירות".

43. תחילתו של חוק זה ביום כ"ג בטבת התש"ס (1 בינואר 2000) (להלן – יום התחילה), אלא אם כן נקבע אחרת בחוק זה. תחילה

ד ב ר י ה ס ב ר

הבין-לאומית יביא להגברת התחרות במשק, לניצול טוב יותר של מלאי ההון ולשיפור יכולתה של ישראל להשתלב בכפר הגלובלי.

סעיף 42 שירות התעסוקה הוא תאגיד סטטוטורי, המתוקצב על ידי המדינה. שירות התעסוקה פועל במובנים רבים בדומה למשרד הממשלתי. עם זאת, בשל מעמדו כתאגיד, שירות התעסוקה אינו עומד לפיקוח ובקרה ככל משרדי הממשלה בכל הקשור להעסקת כוח אדם בשירות ולתנאי העבודה של עובדי השירות. כתוצאה מכך, אף ששירות התעסוקה מתוקצב מתקציב המדינה, קשה לבקר את תנאי העסקת העובדים בשירות, מספר המועסקים, סוגי המשרות וכדומה. בשנים האחרונות נהג שירות התעסוקה לחרוג מהקבוע בחוק התקציב בנוגע להעסקת עובדים בעבודה בלתי צמיתה, וכן דיווח על חריגות משמעותיות בשכרם של בכירים בשירות.

מוצע לקבוע כי הכללים הקבועים למינוי עובדי מדינה יחולו על עובדי השירות, בשינויים שייקבעו על ידי מינהלת השירות ויאשרו על ידי שר העבודה ושר האוצר, וכן כי תנאי עבודתם ושכרם של עובדי השירות יהיו כתנאי עבודתם ושכרם של עובדי המדינה, בשינויים שייקבעו על ידי שר העבודה ושר האוצר, בהתייעצות עם מינהלת השירות. הצעה זו תאפשר בקרה טובה יותר על תקציב שירות התעסוקה ותמנע חריגות כאמור בהעסקת כוח אדם בשירות ובתנאי עבודתם של עובדי השירות.

ישראל, בראש ובראשונה במטרה ליצור אחידות בתקינות בין מדינות, ועל ידי כך להקל על הסחר הבין-לאומי.

בישראל, חלק מהתקנים הקיימים הותקנו בלא התייחסות לתקינות הבין-לאומית, והם למעשה תקנים ישראלים מקוריים שהותאמו לתעשייה המקומית. ההבדלים בין תקינה ישראלית מקורית לתקינה בין-לאומית נוהגת מעכבים את השתלבות המשק הישראלי בכלכלה העולמית וגורמים ליצירת חסמים לא מכסיים על יבוא סחורות לארץ, כתוצאה מאי התאמתן של סחורות המיוצרות בחו"ל לפי תקנים בין-לאומיים, לדרישות התקנים הישראליים הייחודיים. תופעה זו פוגעת בתחרות וגורמת לצמצום מגוון המוצרים העומד בפני הצרכן הישראלי, ולרמת מחירים גבוהה של מוצרים רבים. כמו כן, קיומה של תקינה ישראלית ייחודית מחייב את היצרנים הישראליים לייצר לפי תקן זה, ומקשה עליהם לייצא סחורות, בשל הצורך לבצע התאמות, הכרוכות בעלויות גבוהות, ולעתים אף הוספת קווי ייצור שלמים.

מוצע לקבוע כי מכון התקנים יאמץ, ככלל, תקינה בין-לאומית אשר נוהגת בקרב המדינות המפותחות. כמו כן, המכון יהיה רשאי לקבוע תקנים חלופיים, ובלבד שכל תקן כאמור יתבסס על תקן בין-לאומי קיים. מכון התקנים יהיה רשאי לסטות מתקן בין-לאומי, בשל תנאים ייחודיים הקיימים בארץ, בנסיבות בהן יש הכרח לעשות כן, וזאת מנימוקים שיירשמו. אימוץ התקינה